

ROTA37 *taşı toprağı tarih, kültür, doğa...*

KASTAMONU

CEP DERGİ - MAYIS 2021 SAYI - 2

DOĞA - TARİH - KÜLTÜR - GEZİ - EKONOMİ

ILGAR İNİ MAĞARASI

Royal

Doğru Beslen, Mutlu Yaşa

Hayatı dolu dolu yaşayıp doğru beslenmeyi yaşam biçimi haline getirenlere, her tanesi özenle seçilmiş,
Reis Royal lezzetler.

www.reisroyallezzetler.com

YENİ BİR DÜŞÜNCE YENİ BİR VİZYON

KAS-DER

KAĞITHANE ŞUBESİ

vizyon burada

Kastamonu-Hane Yeni nesil dernekçilik

www.kasderhane.org

meset

MESET

YAPI & ENDÜSTRİ GRUP

+90 216 316 49 45

MEMLEKETİMDE BAHAR

İÇİNDEKİLER

EDİTÖRDEN
**İKİNCİ SAYIMIZLA
MERHABA**

ADEM SALCIOĞLU

DOSYA
**DOĞANIN ARMAĞANI
ILGAR İNİ'NİN SIRRI**

ADEM SALCIOĞLU

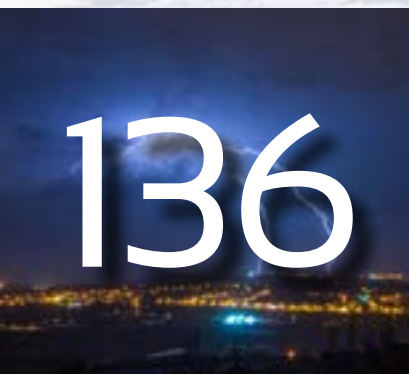
KÜLTÜR
**KASTAMONU'DA ESKİ
RAMAZANLAR**

UFUK TİDİM

TARİH
**KASTAMONU'DA KAYA
MEZARLARI**

DR. MURAT KARASALİHOĞLU

RÖPORTAJ
**ONUR ÇELİK İLE MIOPS
ve GİRİŞİMCİLİK ÜZERİNE**

ADEM SALCIOĞLU

157

DAĞ ROTALARI
ILGAZ
KÜÇÜK HACET ZİRVE
COŞKUN KARA

175

TURİZM
KIRSAL TURİZM ve
KASTAMONU
DR. AYDOĞAN AYDOĞDU

199

ŞİİR
KASTAMONU
ŞEVKET ÖZSOY

206

TARİH
İSTANBUL'UN FETHİ
ve KASTAMONU
ERDAL ASLAN

214

GASTRONOMİ
ILGAZ KEBABI
DR. İRFAN MISIRLI

222

KÜLTÜREL MESLEKLER
ŞİMŞİR KAŞIK
YAPIMI
ÖZGÜR HÜSEYİNBAŞ

**TAKİP ETMEK
VE HIZLI HABERDAR
OLMAK İÇİN;
MAİL ve WHATSAPP
GRUBUMUZA
ÜYE
OLABİLİRSİNİZ**

WHATSAPP GRUBU

E-MAIL GRUBU

▲ **ADEM SALCIOĞLU**
Genel Yayın Yönetmeni

EDİTÖRDEN

İKİNCİ SAYIMIZLA
MERHABA

Merhaba. Kastamonu Cep Dergimizin ikinci sayısıyla yeniden birlikteyiz. Bu sayımızda da ilginç ve çok zengin bir içerikle karşınızdayız.

Öncelikle birinci sayımıza gösterdiğiniz yoğun ilgi için çok çok teşekkür ediyorum. Hem kendi adıma hem de katkı veren değerli hocalarım ve dostlarım adına.

Gerçekten beklentimin çok çok üstünde bir beğeni ve ilgi gördü. Yüzlerce tebrik mesajı aldım.

Bu ilgi ve destek; kesinlikle bana ve bu çalışmaya katkı veren değerli hocalarıma, dostlarıma, bu çalışmanın ne kadar doğru bir iş olduğunun en büyük göstergesi oldu.

Umuyorum gelecek sayılarda çok daha iyi, çok daha etkin bir içerikle sizlerle olmaya devam edebiliriz.

Gelecek için çok güzel planlarımız var, projelerimiz var. Öncelikle amacımız mümkün olan en üst seviyede toplumsal fayda ve kazanımlar sağlayacak konulara değinmek, dikkat çekmek, farkındalık oluşturmak.

Ben bundan bir süre önce bu coğrafyaya dair büyük ve mutlu bir resim gördüm, hayal ettim. Bir süre bunu, bir hayal sanısıyla yok saydım, boş-verdim.

Sonra, coğrafyayı dolaştıkça, insanımızı tanıdıkça bu resmi yapmanın hiçte zor olmadığını farkettim.

Tek sorun coğrafyamızın ve insanımızın sahip olduğu o muhteşem renkleri ortaya çıkarabilmek, resme yansıtabilmektir.

Bunun gerçekleşebileceğine dair inancım hergeçen gün artıyor. Bize düşen sadece pes etmeden çalışmak. Dur-

madan çalışmak. İstikrarla çalışmak.

Bu sayı, dosya konusu olarak Ilgar Mağarasını seçtim. Bunun iki önemli sebebi var.

Birincisi bu mağara gerçekten doğanın ve orada yaşamış insanların bize bıraktığı çok değerli bir miras, çok değerli bir hazine.

Bunun daha çok farkına varabilmek, daha çok koruyabilmek ve daha çok değerlendirebilmek adına, dikkatimizi birazcık da olsa o noktaya toplayabilmekti amacım...

İkincisi ve aslında en önemlisi ise, coğrafyamıza ve kültürümüze dair topyekün durduğumuz ve dolayısıyla baktığımız açının yanlışlığını, bir nebze de olsa ortaya koyabilmek için...

Evet... Bu sayı da oldukça zengin bir içeriğe sahip.

Bu çalışmayı benimseyen ve katkılarıyla çok büyük değer katan, kıymetli hocalarıma ve dostlarıma huzurlarınızda yürekten teşekkür ediyorum.

Keyifle okumanız dileğiyle...

Bizleri bir bayramı daha, bayram havasından uzak yaşatacak olan şu illet salgından bir an önce kurtulmamız dileğiyle şimdiden iyi bayramlar.

İnşallah gelecek sayıda görüşmek üzere, hoşçakalın, sağlıklı kalın..■

*Yola çıktığım
günden bu güne;
bana, hayallerime
inanıp
destek veren
sponsorlarım,
gerçek memleket
sevdalısı; kıymetli
ağabeylerim
ve dostlarıma
ithafen...*

İyi ki Varsınız

bizimsahil
süt ürünleri

www.bizimsahil.com

Yüzümdeki tebessüm Senin yüzünden

**Bu Bayram 30 ₺ Karşılığında
Bir Çocuk Gülümsetin!**

UKABDER

KARDEŞLİK SEFERBERLİĞİ
ULUSLARARASI İNSANİ YARDIM DERNEĞİ

Siyah Sancak Uluslararası İnsani Yardım ve Eğitim Derneği
Ziraat Bankası: TR 0200 0100 1602 9434 5262

DOSYA

DOĞANIN İNSANOĞLUNA
ARMAĞANI

ILGAR İNİ'nin SIRI...

► ADEM SALCIOĞLU

Kastamonu'nun, hatta ÷lkemizin en özel, en seçkin yeraltı hazinelerinden birisi...

Bundan 4 yıl önce görmüştüm ilk kez **İlgar(ini)** Mağarasını. Önceden de hep duyardım. Fotoğraflarını görürdüm.

Defalarca fotoğraf çekmek için Pınarbaşı tarafına gitmiş olsam da, uzun yürüme mesafesi ve kısa zaman nedeniyle daha önce görmek maalesef kismet olmamıştı.

O yıl onu ilk kez gördükten sonra, hem doğanın muhteşem emeğine, sanatına, hem de buradaki yaşamışlığına hayran oldum, daha çok ilgi duydum.

Mağarada yaşamak... Açıkçası bana oldukça cazip gelen bir düşünce 😊. Hele böylesine muhteşem bir doğa harikasında...

İşte o günden sonra hep aklımın bir köşesinde durdu **Ilgar(ini)**.

Hep merak ettim orada yaşamayı, orada yaşayan insanları.

Onların mutlu insanlar olduklarını düşündüm nedense. Bir sebebi yok, öyle hissettiğimden.

Ve hep orada birkaç gün ve birkaç gece geçirmeyi, kısa bir zamanda olsa orada yaşamayı istedim.

Bu düşünce uzun zaman zihnimin bir köşesinde saklı durdu, zaman zaman kendisini hatırlattı sonra yeniden köşesine çekildi.

Bunu yapmayı çok istedim istemesine ama, yoldaş olacak kimseyi

bulamadığımdandı; sürekli bana kendisini her hatırlatışında onu bir çocuk gibi azarlayak köşesine göndermem.

Sus sırası mı şimdi...

Bu arada, zaman zaman o günler için daha çok klavye araştırmacılığından çok da öteye geçemeyen araştırmacılık dürtülerimle, Ilgar(ini) hakkında bir şeyler öğrenmek için zorladım, internet alemini.

Hep aynı şeyler, aynı metinler...

Muhtemelen bir - iki eski kaynaktan kopyalanagelen ve bu kopyalama esnasında zaman zaman kafası gözü yarılmış tek düze metinler...

Oysa olmalıydı...

Bir şeyler mutlaka olmalıydı.

Burası basit bir yer değil.

“ Ilgar diyorum. Anlat bana. En başından anlat. Nedir senin hikayen?

Ben diyor; “yüzbinlerce yıldır burada

yaşıyorum. Anlatsam

da anlattıklarımı

anlayabilmen için

görebilmen lazım.

İnsan bakmasını bilirse

görebilir. Burada değişik

zamanlarda, değişik

insanlarla harika

zamanlar ... ”

Burası, bir dönem bu bölge halkının hayatında kesinlikle iyi ya da kötü derin izler bırakmış olması gereken bir ihtiyaçta sahip...

Günlerden bir gün yine o yaramaz çocuğun köşesinden çıkıp zihnimin içinde Ilgarini diye bağırmasıyla yeniden düşüverdi aklıma.

Bu sefer ona kızmakta ve köşesine göndermekte biraz ağırdan aldım.

Evet ben burada bir gece de olsa kalmalıyım. Bir çılgın yol arkadaşı yeter.

Tek başıma olsa... Olur mu ki?

Yok yok aman... O kadar cesaret yok bende...

Dur bakalım yeni bir şeyler var mı Ilgarini hakkında. Gezinelim biraz sanal alemde...

Yürüyüş yolu yapılmış...

Sanırım bu iyi haber. Çünkü özellikle belli bir mesafesi, ayak bacak kırabilecek tuzaklarla dolu zorlu bir mesafeydi mağara yolunun.

Bunun dışında yine aynı, tek kaynaktan çıkma ezbere bilgiler.

Çoğunluğu abartı ve uydurma değerler yüklü hatta. Yeni bir şey yok...

Ilgarini...

Bir anlamı olmalı mutlaka, bir anlamın olmalı...

Kelime analizi...

Bu arada yavaş yavaş araştırmacı kimliğim geliyor. (Züğürt Tesellisi 😊)

Sonuç yok. Ilgarini kelimesinin karşılığı; hiçbir bilgi yok....

Böl parçala araştır.

Kelimeler zamanla ekler ve ses dönüşümleri ile değişime uğrarlar. (Kastamanu sözlüğü ile uğraşıyorum bir süredir. Bu sırada kaptığım bir cümle).

O halde burada varsa bir ek, ne olabilir?..

Il-ga-ri-ni, Ilga-ri-ni, Ilgari-ni...

Ilgar - ini. Tabi ya! İn mağara demek değil mi zaten? İşte bu ...

Öyleyse Ilgar kelimesinin bir anlamı olmalı. Hemen TDK sözlük.

Ilgar: *Dizginleri koyuverilmiş atın dörttnala koşması.(1) Atla ansızın yapılan doludizgin saldırı.(2)...*

Şimşek çakıyor kafamda. Arşimet gibiyim. Evreka... Evreka...

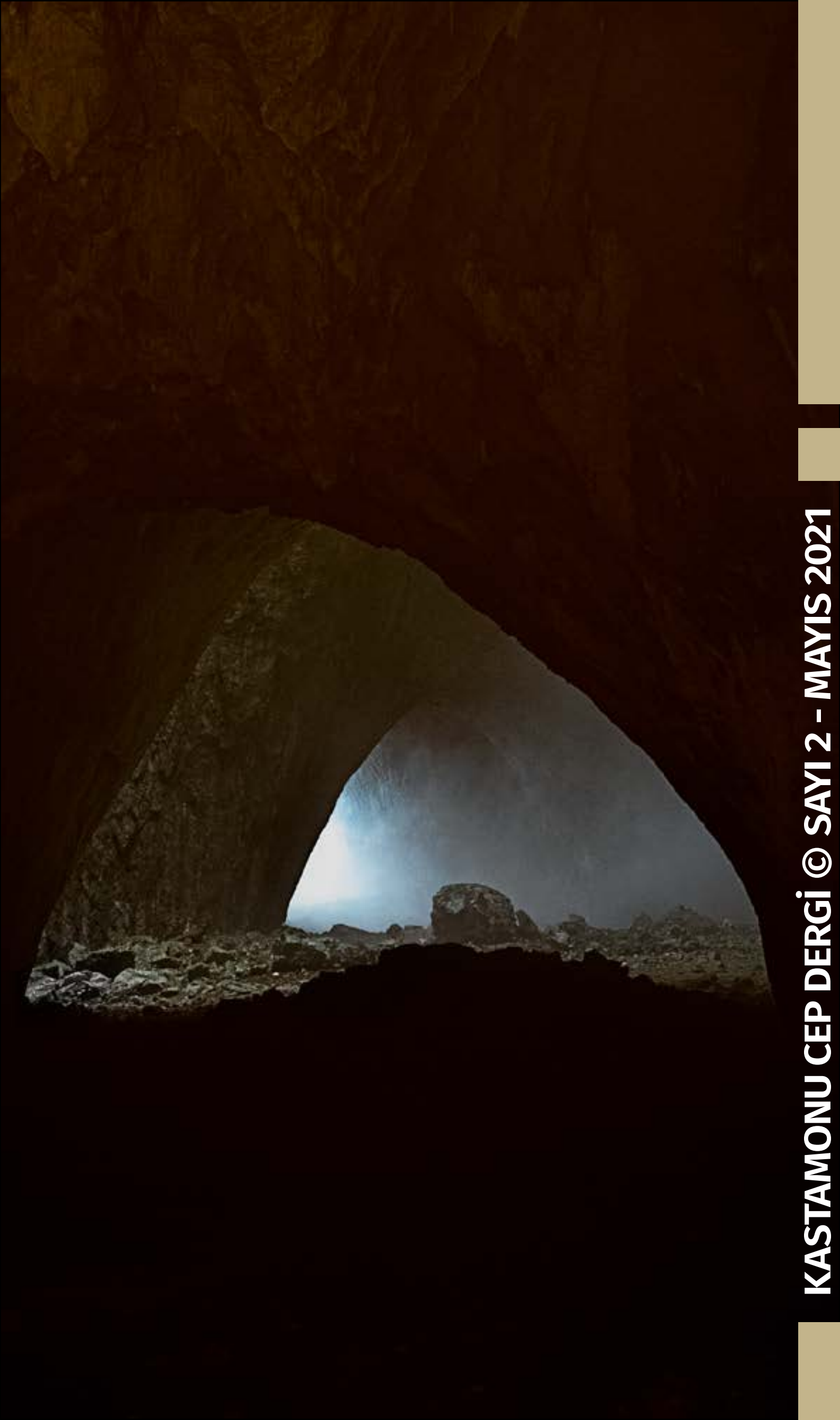
Eşkiya mı bu adamlar?..

Ancak bundan öteye geçemedim. Kelime anlamından bir sürü tahmin çabası...

Öncü, askeri bir birlik olabilir burada yaşayanlar... Ya da bir eşkıya topluluğu...

Ilgar kelimesi hakkında daha fazla bilgi bulmalıyım...

Sözlükle uğraşıyorum ya bir süredir. Etimolojik çalışma konusunda az da olsa bir şeyler kaptım bu süreçte.

Tabi, hani meşhur bir sözümüz var ya. Yarım doktor candan, yarım hoca dinden eder diye...

Bu nedenle oldukça temkinli gitmeye çalışıyorum...

Zorluyorum. Arama motorunda Ilgar kelimesi karşılığında listelenen her maddeye bakıyorum.

O da ne? Bir sosyal medya paylaşımında ilginç bir bilgi;

*“Bu mağaranın adı Ilgarini mağarası olmamalı, Ilgar mağarası olmalı. İn, mağara demektir. **Çocukluğumda bu mağaraya büyüklerimiz Ilgar İni derlerdi...**”*

Cemal Kaya paylaşımında yazmış zaten. Küçüklüğünde buraya Ilgar İni denildiğini de belirtiyor. İşte bu...

Ben bu paylaşımı daha önce niye görmedim ki? Amerika'yı yeniden keşfetmek gibi bir şey benim yaptığım. Beynimin göbeği çatladı arkadaş...

Neyse, buluşumu destekleyen çok önemli bir delil ortaya çıkmış oldu. Gayrı şüphem yok.

Sihirli sözcük Ilgar...

Bak hele, çocuk hala ortalarda geziyor. Vır vır konuşup duruyor. Hani Ilgarini'de kalacaktın...

Evet ya... Benim mutlaka bunu yapmam lazım.

Çılgın, çılgınlık...

Evet son zamanlarda birçok kişiye çılgınca gelen şeyler yaptım. Hem de bu yaştan sonra. Allah sonumuzu hayreyleye.

İple kaya inişi, Kanyon geçişleri ve en sonunda Kaya Tırmanışı.

Bu etkinliklerde tanıdığım ve sohbetlerimizden bunu birlikte yapabileceğimizi düşündüğüm iki isim geliyor aklıma...

Rıfat Çakır ve Metin Abdürrezzak hocam. Coşkun kardeşim de gelirdi ama o şimdi Mecliste...

Rıfat ve Metin Hocama telefon açıp durumu anlatıyorum. Kesinlikle ben den daha çılgınlar. Tereddüt dahi etmiyorlar. Muhteşem... Oldu bu iş.

Pandemi mandemi, **salgın** filan...

İlk konuşmamızın üzerinden hayli zaman geçti.

Bir gün aradım Rıfat ve Metin Hocamı. Dedim; mümkünse gidelim. Onlar dünden razı. Yaptık hemen planı...

İlgar İni'ne gidiyoruz...

Suzi'den uzakta ilk gece kampı olacağı için hayli zorlu olacak bu iş.

Daha önce uyku tulumu ve çadırı hiç bu kadar uzun mesafe sırtımda taşımadım. Onca ekipman, onca ağırlıkla... Hayırlısı bakalım.

11 Ocak 2021 Pazartesi. Sabah ben İnebolu'dan, Metin ve Rıfat Hocam da Kastamonu'dan yola çıktık. Ağlı'da ben-

zinlikte buluştuk. Orada tanıştığım Nazmi şahin hocam da ekipte. Böylece muhteşem drtly oluşturmuş oluyoruz...

“ Bir şey unuttum mu acaba tedirginliğinde yola koyuluyorum. Yaklaşık iki saatlik zorlu bir yol var önümüzde. Tabiri caizse bir eşek yükü yk var sırtımda. Yol oldukça dik. Ben ileriye gitmeye çalışırken... ”

Sümenler Köyünde, Oruç Mahallesi'ni geçip bizi Ilgar İni patikasına ulaştıracak orman yoluna sapıyoruz.

Yol balçık gibi. Suzi için sorun değil ama Metin Hocamın araç zorlanıyor. Hedefe yaklaştığımız bir noktada dik bir inişe geliyoruz. Yokuşun başında duruyorum. Metin Hocam buradan inerse geri çıkması çok zor. Kısa bir istişare...

Sonunu düşünen kahraman olmaz... Devam. Kısmetimizde ne varsa diyoruz. (Korktuğumuz gibi oldu. Dönüşte kepçeyle çıkarttık aracı 😊)

Nihayet mağaraya giden patika yolun başlangıcındayız. Sırt çantalarımızı hazırlıyoruz. Kamera ve ekipmanlar nedeniyle ben çantama su ve yiyecek alamıyorum.

Bu ağırlığı daha önce de taşıdım, ancak günü birlik faaliyetlerde. Şimdi

*uyku tulumu ve çadır da ileve oluyor.
Yol da bir hayli zorlu.*

*Ancak oraya ulaşma ve orada bir gece
geçirme heyecanı, yolu ve yolun cefa-
sını unutturuyor...*

*Hazırlıklar tamam. Bir şey unuttum
mu acaba tedirginliğinde yola koyu-
luyorum. Yaklaşık iki saatlik zorlu bir
yol var önümüzde. Tabiri caizse bir
eşek yükü yük var sırtımda. Yol ol-
dukça dik. Ben ileriye gitmeye çalı-
şırken, sırtımdaki çanta tam tersine
geriye doğru kuvvet oluşturuyor...*

600 metre kadar sonra Mantar Mağarası'na sapan yere ulaşıyoruz. Mağara 40-50 metre kadar solumuzda, biraz çukur bir noktada. Mağaraya inmek için tahta bir merdiven yapılmış.

Vakit kaybetmemek için mağaraya inmeden devam ediyoruz. Ben önceki gelişimde Mantar mağarasını görmüştüm.

Mantar Mağarası adını girişten 30 metre kadar ilerlediğinizde karşınıza çıkan, 4-5 metre boyunda, mantar formunu andıran, dev bir kalker oluşumundan alıyor.

Yola devam...

Bu arada yürüyüş yolu harika olmuş. Ancak yer yer mühendislik hataları da yok değil.

Bazı yerlerde merdiven yapmak yerine oldukça eğimli düz tahtadan geçişler yapmışlar. Zemin ıslak, ayaklarınız çamurluysa frenler işe yaramıyor.

İlk düşme tehlikesini az önce atlattım. O kadar yükte düşmek sanırım hiç de iyi bir fikir olmayacak...

İkinci 600 metreyi de geride bırakarak Ejder Çukuru'na ulaşıyoruz. Ejder çukuru hemen birkaç metre solumuzda. Burada biraz mola verip dinleniyoruz. Ejder Çukuruna inmiyoruz yine. Çok geç olmadan Ilgar'a varıp kamp kurmamız gerek. Hava kararmadan ulaşmamız lazım. 5-10 dakika soluklandıktan sonra çantaları sırtlayıp tekrar yola çıkıyoruz.

1200 metreyi geride bıraktık. Önümüzde kalan 1450 metrelik bir yolumuz daha var. Buraya kadar parkurun en hafif kısmını geldik. Asıl bundan sonrası zorlu olacak.

Biraz önce bahsettiğim mühendislik hataları nedeniyle ilk kazamızı yaptık. Rıfat hocam bir uçma denemesi yaptı, ancak pist yeterli olmadığı için tam havalanamadan sert iniş yapmak zorunda kaldı.

Ardından bir deneme de benden.

Yük ağır yük.

Ondan başarısız oluyoruz...

Yorgunluk git gide üstüme çökmeye başlıyor. Aslında bu genel bir yorgunluk değil. Sırt çantası gerçekten çok ağır oldu. Hani çantayı bir atabilsem o saniye tazi gibi koşabilirim.

Mola versek mi diye arkadaşlara bakıyorum. Durumumu çaktırmamaya çalışarak. Kimsede aşırı bir yorgunluk sezilmiyor. Kararlı ilerleyiş devam ediyor. Çekinmiyorum. Duralım diyemiyorum.

Az mola versek mi bir yerde diyorum. Nazmi Hocam biraz ileride duralım diyor. Umarım oraya kadar dayanabilirim. Ara ara olduğum yere düşüp yığılmak geliyor içimden...

Neyse çok fazla sürmedi. Biraz sonra mola verdik. Durur durmaz herkes dökmeye başladı. Meğer bir tek bitik olan ben değilmişim. Herkes aynı durumda. Kimse belli etmek istememiş.

Bu mola biraz uzunca sürdü. Fena yorulmuşuz. Yorgunlukla harman olup demlenmiş tatlı bir sohbet eşliğinde azıklarımızdan biraz atıştırıyoruz

Herkeste, bu gece için merak ve belki hafif bir endişe karışımı duygular seziyorum. Gece bir bilinmez. Acaba nasıl olacak. Aslında işin en güzel yanı da bu değil mi?

Nihayet Ilgar... O balinayı andıran koca ağzıyla karşımızda işte...

Hedefe varmanın mutluluğu hareketlerimizden okunuyor.

Heyecanla giriyoruz içeriye. Ilgar bizi heyecanlı ve mutlu karşılıyor. Sanki çok uzun zamandır bu anı beklermiş gibi.

Yol boyu hafiften sahip olduğum tedirginlikten eser kalmadığını hissediyorum. Ilgar'ın bizi neşeyle karşılamasından olsa gerek.

Uygun bir yer bulur bulmaz ilk yaptığımız iş çantalardan kurtulmak oluyor. Aman Allahım. Ne kadar da hafifledik.

Çantalarından kurtulunca yorgunluktan eser kalmıyor bizde. Kimbilir belki de kamp için acele etmemiz gerektiğindedir.

Hemen eşyalarımızı uygun bir yere bırakıp odun toplamaya çıkıyoruz. Ateş, doğada yaşamın en büyük dostu. Tabi kurallara harfi harfine uymak koşuluyla...

Biraz odun toplayıp geldik. Nazmi hocam ateşi yaktı. Çayı demledi. Biz de bu arada çadırları kurduk.

Sonra Metin Hocam, belkide, asırlar önce tam da bu mekanda yapıldığı şekliyle toprak kapta tarhana çorbası pişirdi. Valla sıcak sıcak ne iyi geldi...

Ardından közde kıvamında demlenmiş çayımızı, Ilgar'ın büyüleyici atmosferinde demlediğimiz harika sohbet eşliğinde ağır ağır yudumladık.

Gerçekten inanılmaz bir gündü...

Hani bazen hayal mi gerçek mi ayırt edemezsin ya. İşte öyle bir şey...

Yolun yorgunluğu, sonra gelir gelmez akşam için hazırlık telaşı, sonrasında da yemek sohbet derken ilk girişte ayaküstü selamlaşmakla kaldığımız Ilgar'ı farkettim bir ara. Bizi rahatsız etmek istemeyen bir tavırla öyle uzaktan izliyor...

Evet Ilgar... Ne anlatabilirsin bize... Neler var heybende.

Çok şey anlatabilirim diyor. Çok şey. Derin bir iç çekiş... Durgunlaşıyor. "Yıllardır buraya gelip kalanlar çok zarar verdi, çok incittiler beni" diyor. "Anılarımı yağmaladılar, talan ettiler..."

Bir an kendimi sorumlu hissediyorum. Biz dostuz Ilgar diyorum. Seni dinlemeye, dertleşmeye geldik biz. Seni anlamaya geldik. Belki bu ya-

ralarını sarmak için iyi bir başlangıç olabilir.

Bildiğini söylüyor. Bizim dost olduğumuzu bildiğini söylüyor.

“Gelişinizden anladım”...

İlgar diyorum. Anlat bana. En başından anlat. Nedir senin hikayen?

Ben diyor; "yüzbinlerce yıldır burada yaşıyorum. Anlatsam da anlattıklarımı anlayabilmen için görebilmen lazım. İnsan bakmasını bilirse görebilir. Burada değişik zamanlarda, değişik insanlarla harika zamanlar geçirdik. Birçok anı biriktirdik. Çoğu hala koyumda saklı. Talan için, yağma için değil de, anlamak için dost olarak gelecek insanlara onları vermeye hazırım. Ancak insan, doğru niyetini göstermek için çaba göstermeli. Beni incitmeden titizlikle çalışmalı. Ne kadar çok çalışırsa o kadar çok şey anlatırım."

Peki diyorum. "Bana insanları buna ikna edebilmem için bir şeyler veremez misin en azından?"

Sen diyor onu buldun zaten. İpucunu yakaladın. Az daha çalış, zorla kendini. Çok yakında farkedeceksin.

Bilemiyorum diyorum. Çok uğraştım. Ancak gerçek adını öğrenebildim sadece. Daha fazlası yok.

İpucu o işte diyor. "Merak etme. Sen çalışmaya devam et. Zamanı gelince biraz daha anlayacaksın. Beni tam olarak anlayabilmeniz için gerçekten çok çalışmanız lazım"...

Kahve diyor Metin hocam. Mis gibi közde kahve. Hani şu kırk yıl hatırı olandan.

Dalmışım. Metin hocamın seslenişle kendime geliyorum...

Kahve eşliğinde birazda Ilgar'dan konuşuyoruz.

Yerleşim yerlerinden uzak, dağbaşıında ıssız bir mağaradayız... Bunu anlatamam. Bu duygu sadece yaşanılarak anlaşılabilir.

Şunu söyleyebilirim. Burada kendi iç dünyama yönelik müthiş bir keşif yolculuğuna çıktım...

Uyumadan önce mağaranın bir kısmını gezelim diyoruz. Sabah da kalan kısmı gezeriz. Malum kış ayındayız. Zaman kısa. Yarın dönüş için erken yola çıkmamız gerekiyor.

Kamera, ışıklar. Hazırlıklar tamam.

Ilgar İni, girişten güneybatı yönünde 60-70 metre kadar ilerledikten sonra, birisi kuzey batı, diğeri güneye olmak üzere iki kola ayrılıyor.

Kuzey batı tarafına giden kol hemen hemen giriş seviyesinden biraz yükselerek, düz bir hat şeklinde 160 metre kadar ilerliyor.

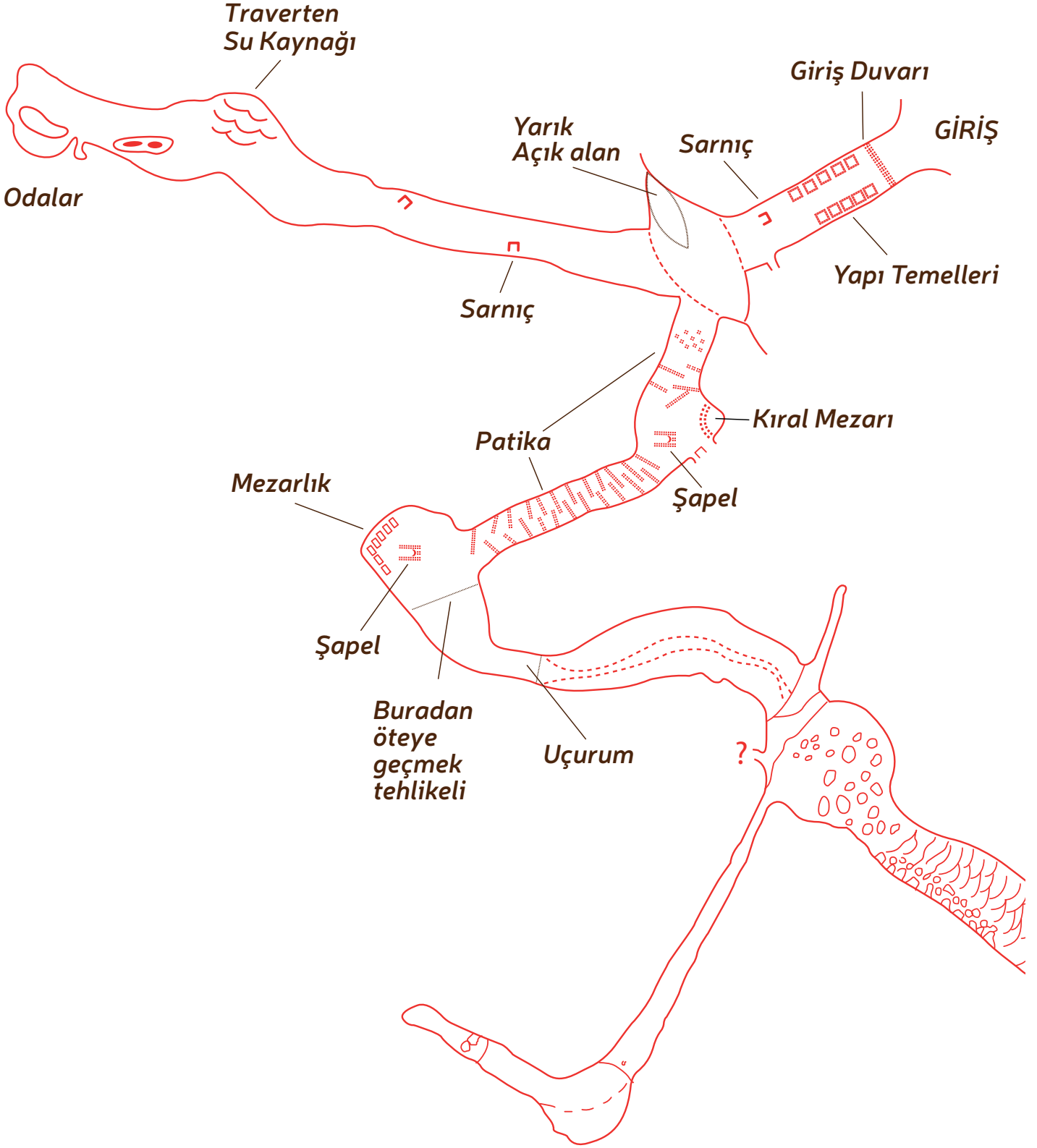
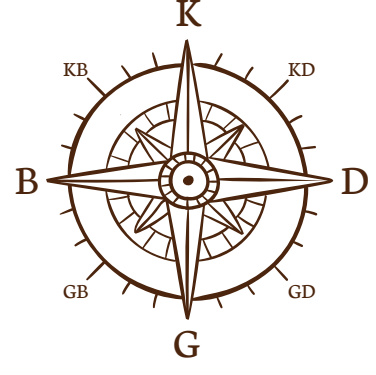
Mağaranın iki kola ayrıldığı meydanlığın kuzey batı tarafında göz şeklinde bir yarık var. Ilgar bu yarıktan gökyüzüyle buluşuyor. Biz çadırımızı güney doğu yönündeki duvarın dibine kurduk. Bu noktadan gecenin karanlık aydınlığını ve sabah ışıklarını izlemek çok keyifliydi...

Kuzey batı yönündeki kol üzerinde hep birlikte ilerliyoruz. Biraz ileride avize adı verilen dev bir sarkıt karşılıyor bizi. Bu nedenle buraya avizeli salon da diyorlar.

ILGAR MAĞARASI (ILGAR İNİ)

Sümenler Köyü - Pınarbaşı

0 10 20 30 40 50m.

Yaklaşık 110 metre kadar ilerlediğimizde harika bir güzellikle karşılaşıyoruz. Bir traverten ortasından kaynak suyu süzülüyor önümüze.

Yolun sonunda birbirine ilginç bağlantılarla bağlı odacıklar var. Bir yerden girip kaya duvarın arkasında kayboluyor, dehliz gibi alanlardan geçerek biraz ileriden çıkabiliyorsunuz. El yapımı değil. Tamamen doğal oluşum.

Hep yapmak istediğim bir şey vardı. Yolun sonunda meydanlık alanda durduk.

Dedim hocam ışıkları bir süre kapatıp mutlak karanlığı hissetmeye, yaşamaya ne dersiniz. İtiraz eden yok.

Kamerayı karşımıza kurdum, kayıt tuşuna bastım. Yerimi aldım.

1-2-3. Işıkları kapattık. İnanılmaz bir his. Aramızda sadece 30-50 santim

olmasına rağmen birbirimizin varlığına dair en küçük bir iz bile göremiyorsunuz hissedemiyorsunuz.

Bu şekilde yaklaşık dört dakika kadar durduk. Konuşmasak o kadar süre durmamız imkansız olurdu. Zira sustuğunuz anda kendinizi koca bir boşluğun ortasında buluyorsunuz. Harika bir deneyim.

Dönüşte bir mağara sakini dikkatimizi çekiyor. Biraz daha dikkat ettiğimizde fark ediyoruz ki; bir sürüler.

Yarasalar... O minicik ayaklar nasıl kayaya tutunuyorda o gövdeyi taşıyor gerçekten buna hayret ediyorum.

Mümkün olduğunca rahatsız etmeye çalışarak biraz görüntü alıyorum...

Dönüş yolunda, gelirken farketmediğimiz sarnıcı görüyoruz.

Ah insan... Ne kadar bozguncusun. Tahribatın izleri o kadar açık ve net ki...

Ve çadırlarımızın başındayız. Saat gece yarısını yeni geçti. Ben yatıyorum. Arkadaşlar sohbete devam ediyorlar...

Uyumalıyım... Sabaha dinlenmiş olarak kalkamazsam yarın verimli bir çalışma yapamam. O nedenle uyumalıyım...

Buraya gelmeden bir-iki gün önce Arkeolog Dr. Murat Karasalihoğlu hocamı aradım.

Ilgar İni hakkında tarihi arkeolojik bilgi rica ettim. Sağolsun hocam. Ne zaman arasam yardımcı oluyor. Kastamonu'nun özellikle antik çağ ve arkeolojik değerine dair çok önemli bir bilim insanımız.

Hocam diyorum. Bu internet alemi bana bu mağara hakkında bilgi vermiyor (ya da ben ulaşmayı beceremiyorum), burada yaşanmışlığın bilinen tarihi nedir bana bu konuda bilgi vermeniz mümkün mü?

Sağolsun, hocam bana fazlasıyla vakit ayırıyor ve yaklaşık bir saat bu konu hakkında konuşuyoruz...

“Bundan yıllar önce yapılan yüzey araştırmaları ve bu araştırma ışığında yapılan çalışmalardan alınan netice;

Buradaki izler bize orta bizans dönemi işaret ediyor. 3 katlı mezarlar içinde katlar arasını ayırmak için kullanıldığı anlaşılan ahşap kirişlerden alınan sekiz örnek incelendiğinde; burada kullanılan ağacın ak meşe türlerinden olduğu ve M.S. 977 yılına tarihlendiği tesbit ediliyor.”

Murat Hocam şöyle bir bilgi daha veriyor. “Geçtiğimiz yıllarda Cide - Şenpazar bölgesinde mağaralarda yapılan yüzey araştırmalarında elde edilen bulgulara göre mağaralarda insan yaşamına dair izler M.Ö. 5.000 li yıllara kadar gidiyor.”

“ Turizm adına
mağaralarda
yapılan en büyük
sorun doğallığın
bozulması ve
doğal yapıya zarar
verilmesi.

Turizm; evet ama
bu çok dikkatli ve
kontrollü bir şekilde
olmak zorunda.

Bu tür doğal
alanlar kesinlikle
yoğun kitle
turizminden uzak
tutulmalıdır... ”

Bu yüzey araştırmasıyla elde edilen sonuç. Yapılacak bilimsel kazılarla kim bilir ne bilgiler elde edebiliriz.

Evet, Ilgar kendisine gerekli önemin ve değerin verileceği zamanı dört gözle ve umutla bekliyor. Umarım bu konuda bir an önce adımlar atılmaya başlanır.

Tabii yanlış anlaşılmasın. Buraya önem vermekten kastım ve muradım burasının yol geçen hanına çevrilmesi değil.

Turizm adına mağaralarda yapılan en büyük sorun doğallığın bozulması ve doğal yapıya zarar verilmesi.

Turizm evet, ama bu çok dikkatli ve kontrollü bir şekilde olmak zorunda.

Bu tür doğal alanlar kesinlikle yoğun kitle turizminden uzak tutulmalıdır.

Bu alanlar daha çok ekoturizm modelleri ve eğitim turizmi kapsamında değerlendirilmelidir.

Evet eğitim turizmi. Farkında olmadığımız müthiş fırsatımız. Umuyorum, diliyorum, istiyorum. Bir an önce farkedemiz değerlerimizi, değerliliğimizi...

Sağa dön, sola dön. Saate bak. Ofla pufla. Yok olmuyor.

Uyuyamıyorum...

Metin Hocamla aynı çadırdayız. O da muzdarip. Uyku tutmadı diyor. Bu sırada dışarıdan sesler geliyor. Kulak kesiliyoruz. Ara ara sessizlik sonra bir hışırtı.

Kim o diye sesleniyorum. Ne olur ne olmaz. Yiyeceklere bir hayvan gelmiş olabilir. Akşam epey ayı muhabbeti yaptık zaten...

Dışarıdan sakin bir şekilde Rifat Hocamın sesi geliyor. Benim, "uyku tutmadı"...

Kalkıp dışarı çıkıyoruz. Bir müddet oturuyoruz. Nazmi hocam uyuduğundan kısık sesle konuşuyoruz. Hadi diyoruz alt galeriye inip dolaşalım. Madem uyku yok...

Kamerayı filan almıyorum. Dolanıp geleceğiz. Işıkları alıyoruz...

Hemen çadırlarımızın birkaç metre ötesinde soldan aşağıya dik bir koridor şeklinde devam ediyor mağara.

Aşağıda iki kat halinde alanlar var. İlk katın yürüyüş yolu oldukça fazla tahrip olmuş. Özellikle başlangıç kısmında yol filan yok. Çarşak kayalık bir zeminde dikkatli bir şekilde inmeye çalışıyoruz. Biraz aşağıda hafiften yol formu beliriyor. Birinci katta solda bir yığıntı var. Yapı kalıntısı olduğu anlaşılıyor.

Buraya bir parantez açmak istiyorum.

Mağaradan döndükten sonra hani daha önce sosyal medya mesajından bahsettiğim Cemal Kaya'ya bir şekilde ulaştım.

Cemal abi inanılmaz bir insan. Bölge hakkında oldukça bilgili ve hakim. Yaklaşık bir buçuk saat süren telefon sohbetimizde bölgeye dair ufkumu açan bilgiler veriyor.

70'li yıllarda henüz çocukken görmüş mağarayı. Mağara girişinde 3-4 metrelik bir duvar varmış. Ortada da bir kapı. Daha doğrusu kapı boşluğu. Şimdi o duvarın olduğu yerde mağaranın hemen girişinde bir yığıntı var. Bu yığıntı çöken duvarın taşları.

Kapıdan geçildiğinde sağlı sollu 2-3 metrelik yapıların olduğunu söylüyor. Bu gün temel kalıntıları var sadece. Ya-

pıları geçer geçmez girişten 40 metre kadar sonra bir su sarnıcı olduğunu söylüyor yine Cemal abi. Bu gün orası yalnızca bir çukurdan ibaret.

İşte bu sol galeride birinci kattaki soldaki yapıda neymiş biliyor musunuz? Bu bilgiyi ben hiçbir yerde göremedim. Bu mağara ilk kez 1982 yılında kayıt altına alınmış ve yüzey araştırması ve ölçümleri yapılmış. Ve demekki maalesef o gün burası yok edilmiş durumdaymış.

Evet, orada bir lahit varmış. Kral mezarı... Yaklaşık 1 metreye 2 - 2.5 metre büyüklüğünde vardı diyor Cemal Abi. Üzeri yazılı. Sütün boyu yaklaşık bir metre. Üzeri çatı şeklinde...

Evet, lahitin olduğu yerin az ilerisinde yine bir şapel var. Burada ayrıca mezarlar varmış, ancak mezara benzer herhangi bir iz yok. Tamamen dağıtılıp atılmış, doldurulmuş demekki.

Bu alandan sonra mağara aşağıya doğru devam ediyor. Bildiğiniz katır yolu yapılmış. Ve oldukça düzgün hâlen. Başlangıçta biraz duvar çöküntüsü var sadece. Doğrusal olarak 70 metre kadar iniyoruz aşağıya, döne döne bu antik yoldan. Saymadım ama 20'den fazla viraj var sanırım.

Aşağı kata inince yine bir şapel kalıntısı karşılıyor bizi. Şapelin arkasında sıralı mezarlar var.

Burada daha önce kimse farketmedi mi bilinmez, ilginç bir suret karşılıyor sizi. Biraz dikkatle bakarak farkedebiliyorsunuz.

Tamamen doğal oluşum olduğu belli olan bir yaralı yüz formu.

İniş istikametinde, Şapelin hemen sağ yanı gerisinde karşı duvara dikkatle bakarsanız net bir şekilde görülebiliyor.

Mağara sol tarafa doğru devam ediyor. Ancak bu noktadan sonra ilerlemenizi kesinlikle tavsiye etmem. Çok tehlikeli olabilir.

20 metre kadar sonra derinliğini göremediğiniz dik bir uçurum var. Bu noktadan sonra ancak eğitimli ve ekipmanla devam edilebilir. Mağaranın bugüne kadar ulaşılabilen toplam boyu 858 metre.

En yakın zamanda buraya iniş yapabileme hayaliyle dönüyoruz...

Bir - iki saat olsun uyuyabilmek umuduyla yeniden uyku tulumlarınının içindeyiz...

Uyumuşum... Biraz kemik ve kas sızısıyla uyanıyorum. 2 - 2.5 saat kadar uyudum sanırım. Kalkıyorum. Sabah hava tam aydınlanmadan biraz çe-

kim yapmak istiyorum. Bu şekilde bir saat kadar oyalandım...

Metin hocam ve Nazmi hocam kahvaltıya sucuklu menemen pişirdi. Bu ortamda inanılmaz bir lüks.

Harika bir kahvaltı sonrası toparlanıp hızlıca alt galeriye doğru yola çıkıyoruz. Gece keşfimizi yaptığımız için daha çok çekime odaklanıyoruz. Çekimleri tamamlayıp yukarıya dönüyoruz. Dün gece üst galeride dönüşte farkettiğimiz sarnıcı, batarya yetmediği için çekememiştim. Hızlıca oraya uğrayıp çekimi yaptık.

Bu arada öğlen oldu bile. Dönüş için toparlanmaya başlıyoruz. Akşama kalmadan dönsek iyi olacak. Neredeyse tüm gece yağmur yağdı. Metin Hocamın aracı imkanı yok o yokuştan çıkmaz bu çamurda. Suzinin çekebileceğini de sanmıyorum. Balçık çamur. Dört çeker güçlü bir traktör bulmamız gerekecek...

“ Bir şeyle ne kadar çok uğraşırsanız, uğraştığınız konu ne kadar zor olursa olsun ona ayırdığınız vakit ve emek oranında bir süre sonra size kapılar açılmaya başlayacaktır... ”

Ilgar İni'nden döndükten sonra, elimde cevaplardan çok sorular vardı.

Sorularıma cevap bulmak için gittiğim Ilgar, sorularıma soru katıp gönderdi beni.

Oturdum, her şeyi üst üste koydum.

Bir kere mağaranın adı Ilgar İni. Bu ke-sin.

Ilgar bir topluluk adı olmalı. Bir kavim, boy, sülale...

Ilgar sözcüğü bu grubu tanımlayan bir terim muhakkak.

O halde öncelikle tüm yoğunluk bu kelimenin üzerine olmalı.

Bu kavramın çözümü, mağaranın yüzbinlerce yıllık ekolojik geçmişine ve binlerce yıllık insana dair yaşanmışlığına tam bir çözüm olmayacak el-bette.

Ancak bu kavramın çözüümü, bu mağara ve çevresinin en azından yakın geçmişine kesinlikle ışık tutacaktır.

Öyleyse ne kadar etimolojik sözlük varsa ulaşmalıyım.

Bu kelimenin köklerine erişmeli, bağlantılarını bulmalıyım.

Bir şeyle ne kadar çok uğraşırsanız, uğraştığınız konu ne kadar zor olursa olsun ona ayırdığınız vakit ve emek oranında bir süre sonra size kapılar açılmaya başlayacaktır.

Bu konu üzerine boşa geçmiş gibi görünen çok vakitler harcadım. Ancak bu süreç beni zamanla konuyu anlamaya doğru götürdü.

Sadece bu konuyla da sınırlı kalmadan olaylara ve konulara nasıl bakmam gerektiği konusunda da ciddi bir ufuk açtı.

Sonunda istediğime ulaştım...

Şimdi söyleyeceklerim kesinlikle ilk kez duyacağınız şeyler!..

Ve aslında o kadar kolay yerdelermiş ki. Okuduğunuzda bunu net bir şekilde sizler de anlayacaksınız.

Hadi başlayalım o zaman...

Şimdi burasının adı Ilgar İni. Yani Ilgar Mağarası. Bunda şüphe yok. Değil mi?

Öyleyse Ilgar ne demek?

Daha önce TDK'daki karşılığını yazdım. Dikkat etmeyenler ve hatırlamayanlar için tekrarlıyorum;

Ilgar: *Dizginleri koyuverilmiş atın dörtnala koşması.(1) Atla ansızın yapılan doludizgin saldırı.(2)...*

Türk Dil Kurumuna göre karşılığı bu.

Peki bu kelimenin kaynağı ne.

Latince mi, Rumca mı, ingilizce mi?..

Bunun için kelimenin etimolojik geçmişine ulaşmaya çalışıyorum.

Uzun uğraşlar sonucu bu kelimenin yazılı olarak ilk kez rastlandığı iki kaynak çıkıyor karşıma.

Birincisi Codex Cumanicus. 14. yüzyılda Almanlar ve İtalyanlar tarafından Kıpçak Türkçesini anlayabilmek için hazırladıkları bir sözlük.

Kuman Kitabı gibi bir anlamı var Codex Cumanicus'un.

Bu sözlüğe göre Ilgar: akın, çapul, doludizgin atlılarca yapılan saldırı anlamlarına geliyor.

İkincisi ise; Dictionnaire Turk - Oriental.

M. Pavet de Courteille tarafından, Çağatay Türkçesiyle yazılmış eserlerden derlenmiş ve 1870 yılında Paris'te yayınlanmış bir sözlük.

Bu sözlüğe göre Ilgar: koşu, yarış, yarışma, hızlıca sevk etmek, hızlı süvari gibi anlamlara geliyor.

Şimdi şurası da kesinleşti. Ilgar kelimesi kesinlikle TÜRKÇE bir kelime!..

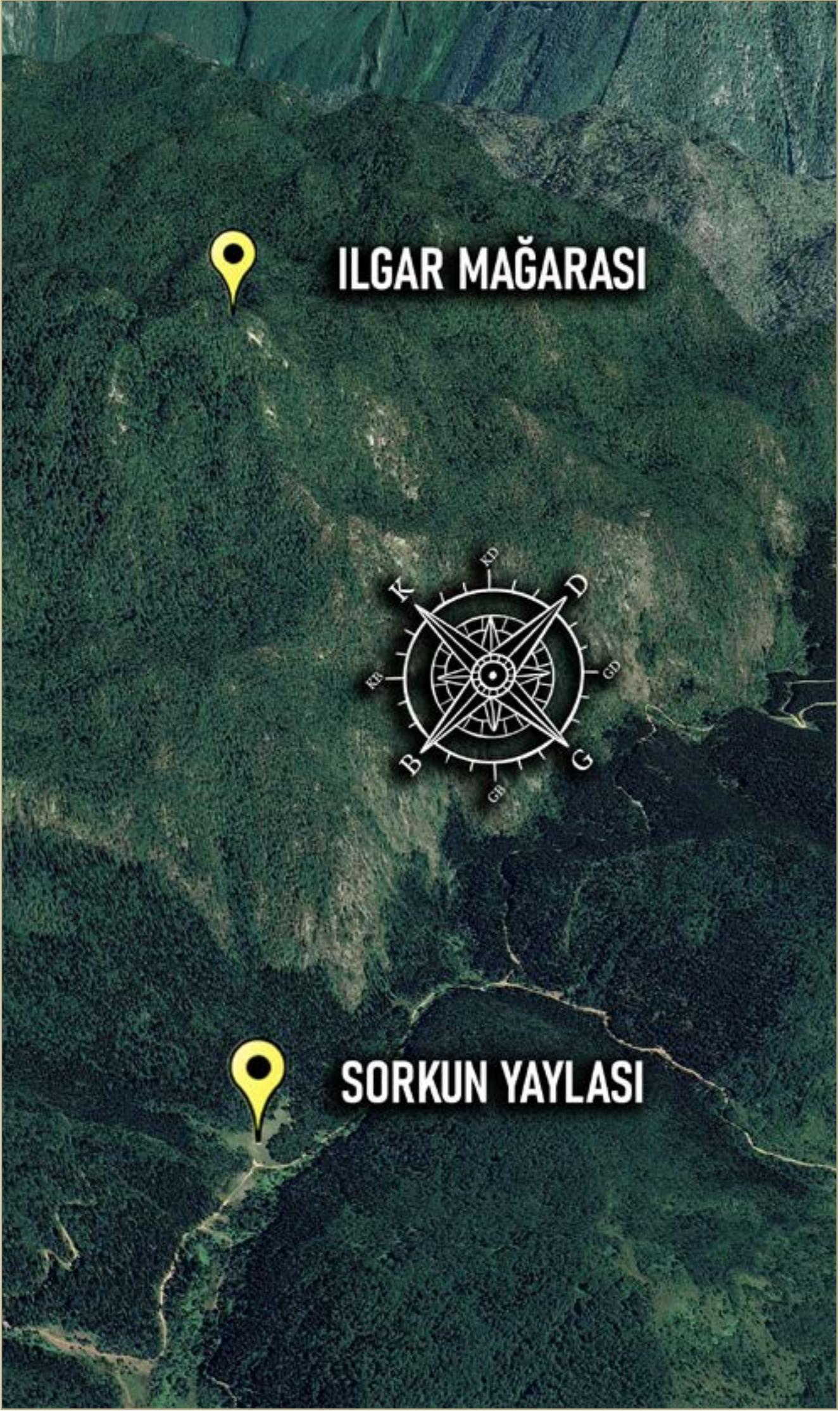
Bu noktada Cemal abinin geçmişte büyüklerinden dinlediği ve bana anlattığı bilgiler geliyor aklıma.

Sorkun yaylasında Ilgarlar adıyla bir kavim yaşarmış. Ilgar mağarası onların dini törenler düzenledikleri bir yermiş. Burada kurban kesip yemekler verirlermiş. Hatta bir salgın hastalıkta ölenlerini buraya gömmüşler.

Şimdi öyleyse bu bölgede gerçekten böyle bir yerleşim yeri var mı, bu isimde bir kavim var mı? Bunu araştırmak gerek.

Yüzeysel araştırmalarla hiçbir bilgiye ulaşamıyorum.

Kim bu Ilgarlar?.. Gerçek mi, efsane mi? Bu isimde bir köy var mıydı? Varsa niye bugün adı bile yok...

Bir gün devlet arşivlerinde bir konu hakkında tarama yaparken Ilgar aklıma geldi, Ilgar kelimesine de baktım. Aman Allahım. 80 civarında kayıt çıktı.

Bunların çoğunda yer ve topluluk ismi olarak geçiyor Ilgar.

Mesela bugüne kadar Ilgar dağını hiç duymamıştım. Sanırım dikkat etmediğimden. Güncel kullanılan bir isim halen. Ardahan'da bir dağ.

Neyse... Bu önemli bir tesbit ama daha önemlisi Kastamonuyla ilgili bağı var mı?

Ve evet bir tane buluyorum. İşte bu dedirten cinsinden. Evreka... Evreka...

Handwritten signature in large, stylized calligraphic script.

Handwritten text in the top right corner, including a signature and some illegible notes.

Small handwritten mark or number.

Small handwritten mark or number.

Main body of handwritten text in Ottoman Turkish script, starting with 'صالحی صانع...' and discussing various matters.

Small handwritten mark or number.

Small handwritten mark or signature.

OSMANI İARŞIVI	
C. 72	
//	1094

1706 tarihli belgede Daday nahiyesine bağlı Ilgarlar isimli bir köyden bahsediyor. Tımarla ilgili bir anlaşmazlık hususunda yazılmış bir dilekçe bu. O yıllarda Azdavay ve Pınarbaşı Daday'a bağlı olduğundan bahsedilen köyün Sorkun yaylasındaki yer olma ihtimali oldukça yüksek.

Değilse bile Ilgarlar adıyla, bugün olmayan bir köy, bundan 3 asır önce oralarda bir yerlerde vardı. Bu da kesinleşmiş oldu.

Belgeyi hemen Tuncay Sakallıoğlu hocama göndererek onay alıyorum.

Evet belgede kesinlikle bahsedilen, Daday Nahiyesine bağlı bir köy Ilgarlar Köyü...

Cemal abinin anlattığı efsanenin izlerini yakalamış oluyoruz böylece...

*Şimdi ne kadar eskiye gidebileceği konusunda kesinlikle bir fikrim olmamakla birlikte, son birkaç asır içinde, bu mağaraya adını verenler kesinlikle **TÜRKLER...***

Nasıl ve ne şekilde... Bilmiyorum.

Bunu da bundan sonraki araştırmalar ortaya koyabilir.

Ben bu çalışmayla bu açıdan en azından doğru bir kapı aralayabildiğime inanıyorum.

*Bu arada **Ilgar** ad olarak, yani insan ismi olarak da Türklerde oldukça fazla kullanılan bir isimmiş.*

Genellikle Ahıska, Terekeme, Karapapak Türkleri'nde kullanılan bu isim, akın ve baskın anlamlarına geliyor.

Ayrıca hiç dikkatinizi çekti mi bilmem ama Türkiye'de de ad ve soyad olarak halen kullanılmakta...

Evet Şimdi ne oldu diyebilirsiniz?..

BaŐımız göge mi erdi. Elbette değil tabiki. Biraz önce de dediğim gibi, bizi daha ileri bilgilere götürebilecek bir yol açıldı bu sayede.

Daha doğru bir noktadan bakabilecek bir aı yakaladık.

Ben amatör bir araŐtırmacıyım. Dostlarımla, hocalarımla desteği ile bir Şeyler yapma abasındayım.

Aslında bu yazıyla sizlere anlatmak istediğim en önemli Şey; Kastamonu'da bir çok konuya yanlış açılardan bakıyor olduğumuzdur belki de.

Kastamonu'da bilimsel çalışmalar, sağlam araştırmalar ilerlemiyorsa; bunun en büyük sebebi halkımızın, brokrasimizin, siyasetilerimizin, STK'larımızın, yani topyekn bizlerin, Kastamonuluların ilgisizliğidir, kolaycılığıdır.

Bu nedenle belkide bu yazıyla bakışlarımızı biraz daha derinlere çekmektir amacım.

Biliyorum lafı amma uzattım durdum. Bir konuya daha değinerek bitiriyorum 😊.

Bu konu gerçekten çok çok önemli!.. Bizler çaba sarfedip, araştırıp, çalışıp, kıymetlerimize gerçek değerlerini vermek yerine, değer uydurmada çok mahir bir toplumuz.

*Oysa yalan yanlış atıflar, değer yüklemeleri, gerçekten çok ama çok kıymetli olan değerlerimizi **DEĞERSİZLEŞTİRMEKTE** maalesef.*

*Yıllarca söylenip, tekrarlanıp duran, internette birbirinden kopya metinlerde sürekli karşılaştığım **“Dünyanın en derin dördüncü mağarası...”** ibaresini lütfen unutun, kullanmayın...*

Böyle bir şey yok. Bırakın dünyayı Türkiye'de bile bundan çok daha derin mağaralar bulabilirsiniz.

Hatta Kastamonu coğrafyasında bile daha derinlerine rastlamak mümkün olabilir.

Bu coğrafyada daha keşfedilmemiş yüzlerce mağara var.

Şimdi ne oldu!?.

Ilgar Mağarası değersizleşti mi..?

Kesinlikle hayır...

Ilgar İni, hem jeolojik açıdan hem de insan yaşamından anılarıyla muhteşem bir değer...

Lütfen değerlerimizi üstün körü değil, doğru bilgiyle değerlendirelim ve onları ne pahasına olursa olsun KORUYALIM, YAŞATALIM ■

ILGAR MAĞARASI GİRİŞİ

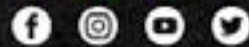

Bakliyat Yiyelim Bağışıklığımızı Güçlendirelim

Geleneksel sofralarımızın baş tacı olan bakliyat ürünleri lifli yapıları ve hayvansal olmayan proteinler sayesinde sağlıklı beslenmesine dikkat edenlerin en büyük destekçisidir.

www.reisgida.com.tr

Reis, Gıda Güvenliği Derneği üyesidir.

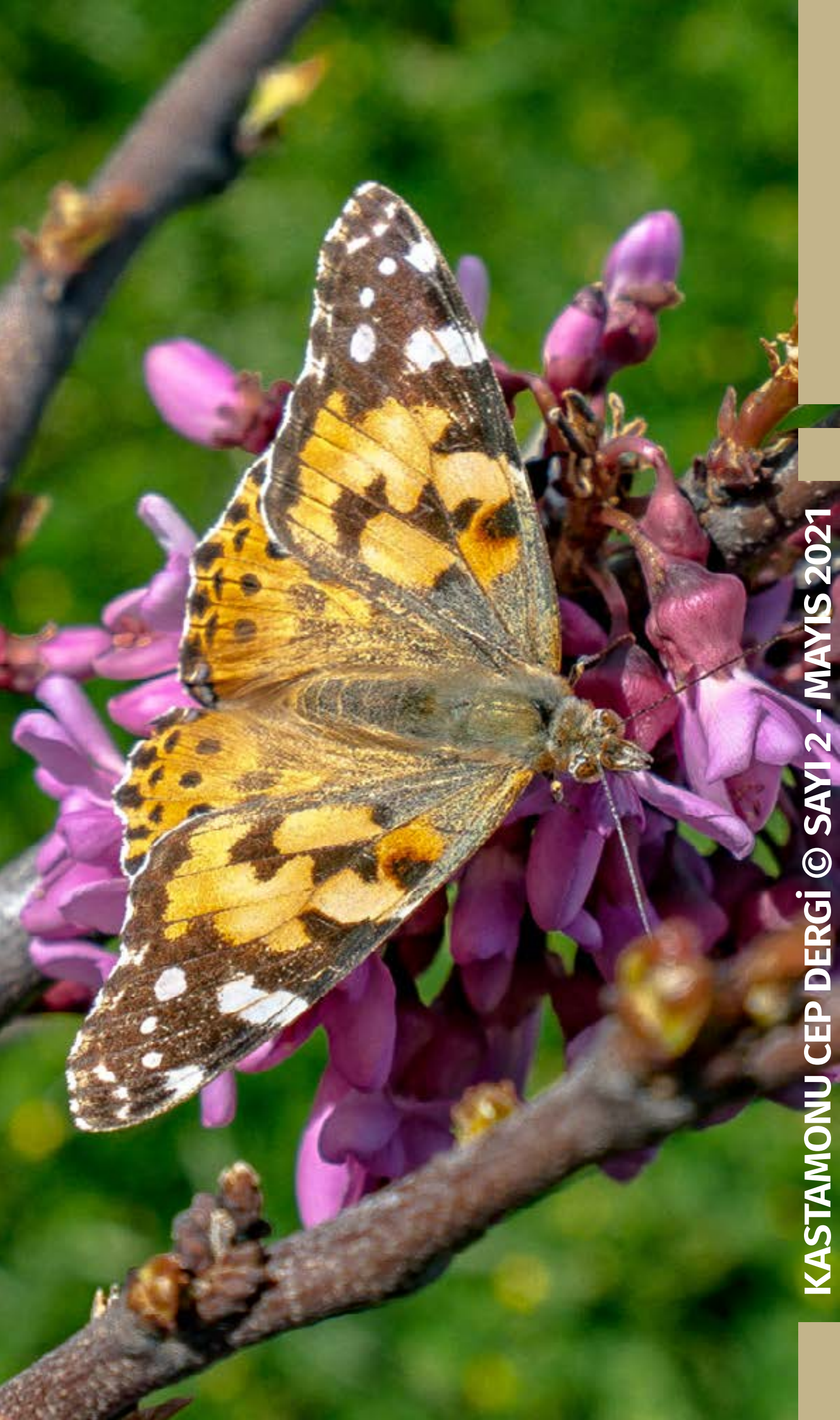
***Kendimce kutlu bir amaç için çıktığım
yolda yaşadığım, iyi ve kötü şeyleri,
geleceğe bir rehber niteliğinde
aktarabilmek için...***

GÜNLÜK

*Bir
Memleket
Hikayesi...*

Adem Salcıoğlu

GELECEK SAYIDAN İTİBAREN...

► **UFUK TİDİM**
TARİHÇİ - YAZAR

KÜLTÜR

**KASTAMONU'da
RAMAZAN...**

Kastamonu'da Eski Ramazanlar NEREDE O ESKİ RAMAZANLAR...

Meşhur ifadeyi herhalde duymayan yoktur. Bu ifade son zamanlarda içinden geçtiğimiz sancılı süreçte daha da belirginleşmiş, Ramazanın birçok güzelliğinden mahrum kalışımızın, iç çekişimizin hüzünlü dış sesi olmuştur.

Müslümanın neşesi, on bir ayın sultanı olan Ramazanın, kültür yaşantısına yansımaları da çok zengindir.

Kastamonu'da eski yaşantıyı araştırmak zor ama zevkli bir iştir. İşte, eski Kastamonu'nun eski ramazan yaşantısından bilgiler...

IRAMAZAN GELDİ

Kastamonu'da büyüklerimiz Ramazana, "IRAMAZAN" derler. Bu eski Türkçe'nin bir getirisi.

İhsan Ozanoğlu, Ramazan İlahileri adlı eserinde, "Iramazan geldi, bayram bayram" ifadesine yer vermiştir. Kastamonu'da Ramazan bayram havasında beklenmiş, icra edilmiş ve hüznle uğurlanmıştır.

Eskiden Kastamonu'da, "Ey Enbiyalar" güfte ve bestesi her camide teravihlerde okunmuştur. Yalnız, "Ehlen ve Sehlen Merhaba" yerine Ramazanın on beşinden sonra, "Ehlen ve Sehlen Elveda" denilmektedir. "Ey Enbiyalar" ilahisi Ramazanın on beşine kadar

*devam etmiş, on beşinden sonra ise,
"Ah Senin Geç Gelipte Tez Gittiğin" ila-
hisi okunmuştur.*

*Ey enbiyalar selveri,
Ey Enbiyalar rehberi,
Ey insucan peygamberi,
Ahilen ve Sahilen merhaba,
Ya merhaba, Ya Mustafa,
Ahilen ve Sahinen Merhaba
İhsan Ozanoğlu*

AYCILAR

Yer adları, mahalle ve sokak isimleri tarihçiler için iz sürmede çok önemlidir.

Kastamonu'nun eski mahalle adları arasında "Aycılar" ismi dikkat çekmektedir. Acaba bu muhite neden bu isim verilmiş diye sormadan edemezsiniz.

Kısa bir araştırma sonrası görülür ki, mahalleye verilen, "Aycılar" isminin bildiğimiz, "Ay" ile bir bağlantısı var.

Kastamonu'da bu mahalleye, "Aycılar" denmesinin sebebi, çıplak gözle Ay'ın iyi görüldüğü bir noktada olması sebebiyle, Ramazan ayının girişi, hilalin durumu, bayramın gelişini tespit için gözlem yeri olmasından kaynaklanmaktadır.

O sebeptendir ki, "Aycılar" mahallesi denmiştir.

Yani eskiden Kastamonu'da ramazanın geliş ve çıkışı Aycılar mahallesinde, Hilal'in gözlenmesiyle bilinmiştir.

HOY HOY DEDE

Kastamonu'da Ramazan ayı içinde çocuklar tarafından yapılan, "Hoy Hoy Dede" ile "Tırtıl" denilen bir takım adetler vardır.

Çocuklar, bütün evleri dolaşır ve Hoy Hoy Dede yaparlar. Yaşı onu geçmeyen çocuklar, bu oyun ile hane sahiplerinden odun, çıra, kibrit, para toplamaktadır.

Çocuklar vardığı evlerin önünde bazı sözler söylemişlerdir.

*Hoy Hoy Dede,
Gözleri yıldız dede,
Bir olmazsa beş olsun,
Beş olsun,
Evdeki hanımın hatırı,
Hoş olsun, hoş olsun.*

*Uzun sokak çamur olmuş,
Baklavalalar hamur olmuş,
Baklavanın içi şeker,
Davulcunun karnı şişer,
Benim karnım toktur amma,
Arkadaşım börek ister.*

*Kandilim yanmış,
Dilim dilim olmuş,
Iramazan gelmiş,
Bayram, bayram,
Undan, çıradan,
Kibritten paradan.*

Bu güfte ev sahibinin zenginlik veya fakirliğine göre değişir.

Ev sahibi zenginse veya Bey diye anılıyorsa şöyle başlanır;

(İsim)...

Beyefendi ağamızın devletine geldik

Salli Ala Muhammed,

Eş dost ne verirse,

Yaz geldi, kış geldi,

Ördek ile kaz geldi,

Bir kazan pilav bize,

Az geldi, az geldi,

Mühlüz ve mübarek ... (İsim)

Ev sahibi yalnız ihtiyar bir kadından ibaretse söylenecek güfte gene değişir;

Hoy hoy koca ,

Toy koca,

Üzendik geldik size,

Beş para yollasan bize.

*Çeşitli sözler sonun da, hane ahalisi çocuklara bir şey vermezse hep bir ağızdan, **"Aşçısı yok, biti çok"** demişlerdir.*

TIRTIL

Çocukların icra ettiği bu oyunu büyüklerimizden muhakkak hatırlayanlar olacaktır.

Kastamonu'nun çocukları, Ramazan'ın girdiği ilk gece, mahallenin en işlek yol ağzına evvelce topladıkları odunlarla ateş yakmışlar ve ateşin etrafında toplanmışlardır.

Evlerinden çıkıp Teravihe giden erkek ve kadın herkesin önüne çıkıp el ele tutuşarak;

“Yer altında tırtıl, On para ver de kurtul” diyerek ateşe doğru götürüp para veya hediye alırlar.

Başkaca toplu olarak söyledikleri sözler de vardır.

“Yer altında Hazret-i Pir, On para ver de Cennete gir.”

“Yer altında muşabak, On para ver de ateşe bak.”

Çocuklar, şehrin hanımlarından para almamış, onun yerine üzüm, leblebi, yemiş istemiştir.

Kastamonulu hanımlar, çocuklara vermek ve onları üzmemek adına yanlarında mutlaka yemiş bulundurmaya çalışmıştır.

Çocuklar hanımlara da farklı sözler ile seslenmişlerdir.

“Şakşakıdan Allah, Leblebiden Allah”
Burada çocuklar fındık veya leblebi istemektedir.

“Bakkalda üzüm, fenerde gözüm” Burada ise üzüm istenmektedir. Fenerde gözüm sözü ise o zamanda insanların dışarıya fenerle çıkmasından kaynaklanmaktadır.

Çocukların bu oyunlarla topladığı paralar, içlerindeki yaşça en büyük olana verilir. Verilen paralar yaşça büyük olan çocukta bayrama kadar birikir. Arife günü ise tırtıl kafilesine iştirak eden çocuklar arasında pay edilir ve çocuklar bayram harçlığı mutluluğunu yaşardı.

Çocukların, tırtıl münasebetiyle para vermeyen büyük erkeklere de bir sözü var;

"Ayağında ayakkabısı yok, Kesesinde beş parası yok."

SEHER GELENEĞİ VE YA HAK!

İhsan Ozanoğlu bir eserinde, Kastamonu'da Seher Geleneği ve Ya Hak adında bir icradan bahsetmektedir.

Ramazan ayında halkı uyandırmak için sabaha karşı minarelerden seher ilahileri okunulduğunu belirtmiştir.

Seher ilahilerinin Ramazan ayı hariçinde de okunmasının eski geleneklerden olduğu, ancak tarihe karışmış bir gelenek olduğunu vurgulamıştır.

Birde Kastamonu'da Recebi Şerif'in ilk gününden itibaren, Ramazan'ın bitişine kadar her öyle ve ikindi namazına müteakip Nasrullah Camisi minaresine sala görevlilerinden birinin çıktığını ve on bir kere, "Ya Hak" diye bağırdığını ifade etmiştir.

Böylece on bir ayın sultanı, "Ya Hak" sedalarıyla beklenir, karşılanır ve idame ettirilir.

Bu geleneği bir yönüyle kültür çerçevesinde incelemek lazımdır. Çünkü başka yerde böyle bir Ramazan geleneğini ne okudum ne de duydum.

GÖZGÖZ PİDESİ

Rahmetli Prof. Dr. Abdülkerim Abdulkadiroğlu'nun bir çalışmasında, "Gözgöz" başlığı dikkatimi çekti. Derhal hocanın yazısının bulunduğu eseri temin etmek suretiyle yazıyı büyük bir merakla okudum.

Bu ismi etrafımda ki yaşlılara da sormama rağmen bir cevap alamadım.

Abdulkerim Bey, "Gözgöz" pidesini şöyle ifade ediyor;

"ocukluğumun Kastamonu'sunda fırınlarda, ramazan aylarına mahsus "gözgöz" adıyla şöhret bulmuş bir pide ve simit yapılırdı. Bilindiği üzere pide hamuru mayalı, simit hamuru mayasızdır.

Öğlen saatlerine yakın, mayası gelmiş pide hamurdan belirli gramajda kesilerek yuvalanır ve uzatılır, daha

sonra uç kısımları ayrı ayrı içine doğru göz şeklinde olacak şekilde kıvrılırken ortalarına biraz tümseklik verilir, böylece göz haline gelmiş iki uç birleştirilerek birer tarafından hafifçe tutturulur ve kaynayan kazana daldırılır, daha sonra esnetilerek kızgın fırına atılır.

Nitekim derleme sözlüğünde sadece Kastamonu yöresinde derlenmiş ve mayalı bir çeşit simit olarak tanıtılmış gözgöz vardır ki, bu yazıda söz konusu edilen budur.”

KALEDEN TOP ATIŞI

Orucun, nimete kavuŐma sesi kuşkusuz Akşam ezanıdır. Fakat onun yanında asırlarca devam etmiş bir gelenek olan, top atışı sesi de halkın beklediği ve itibar ettiği bir sestir.

Bu geleneğin Kastamonu'da kadim bir tarihi vardır.

Kastamonu kalesini yörede bilmeyen, görmeyen ve burŐlarında gezmeyen herhalde yoktur. Osmanlı Döneminde

de kale aktif şekilde kullanılmıştır. O dönemde Kastamonu kalesinden farklı sebeplerle top atışı yapılmıştır.

Yangın: Kalenin şehre hâkim noktada olması, onu şehrin bekçisi halinde getirmiştir. Şehrin herhangi bir noktasında yangın vuku bulduğunda kaleden top atışı yapılır, görevliler ve halk uyarılmış olur. Top atışını duyan halk ise olumsuz bir durum olduğunu bilir.

Payitahtın Sevinç Sesi: Padişah II. Mahmut'un bir kızı dünyaya gelir. Adına da Hamide Sultan konulur. Bu münasebetle İstanbul'da iki gün iki gece şenlik düzenlenir. Bunun Kastamonu'da yapılmasına dair Kastamonu Kadısı izin talep eder. İki gün iki gece şenlikler yapılır, kaleden de bu coşkuya top atışıyla eşlik edilir. Yani payitahtın sevincine, Kastamonu'da hem şahit hem de ortak olur.

İftar ve Sahur: Osmanlı döneminde, İftar ve sahurun bir habercisi de kaleden atılan top sesi olmuştur. Bu gelenek asırlarca Kastamonu'da devam ettirilmişdir. Günümüzde de bu gelenek hala devam etmektedir.

Osmanlı Arşivindeki bir belgede bu konuda hüzünlü bir hikâyeye vardır.

Hicri 02.11.1309 tarihinde, Topçu Dizdarı Mustafa Efendi yanına oğlunu da alarak kaleye çıkmıştır.

Dizdar Mustafa Efendi, ezan sesini duyar ve "Vira Bismillah" deyip topu patlatmak isterken birden top olduğu yerde infilak eder.

Mustafa Efendi ve oğlu oracıkta ruhunu Hakka teslim eder.

Geride ise boynu bükük eşini ve birde yetim bir kız evladı bırakır.

Bu durum üzerine merhumun geri bıraktığı eşi ve çocuğuna devlet sahip çıkar ve hayatlarını devam ettirmede sıkıntı çekmemeleri için onlara maaş bağlar.

1930'LU YILLARDA RAMAZAN BAYRAMLARI

Kastamonu ve hatta çevre illerin Ramazan Bayram eğlencesinin adresi meşhur Olukbaşı olmuştur. Merhum Talât Mümtaz Yaman 1932 yılında bir yazısında bu konuya değinmiştir.

Kastamonu'daki bayram, Anadolu'nun başka tarafının bayramına benzemez. Kastamonu'da Ramazan Bayramı çok güzel ve neşeli geçti.

Bayram herkes için bir nevi gelir ve kazanç vesilesidir. Kastamonu'da şu meşhur Olukbaşı'sını işitmeyen kimse yoktur. Burası bütün şehrin, hatta civar kazaların bile bayram yeridir.

Şehrin merkezine uzaktır. Tekke altı meydanı bayram günleri için otomobil istasyonudur.

*Daha bayram namazından çıkma-
dan eski yeni, hurda, çürük kamyon
ve tenezzüh ne kadar otomobil var
dizilirler, gidip gelme beş on kuruşa
yolcu taşırlar.*

***Yolcuların bir kısmı oyun mahallinde
iner, bir kısmı da tekrar otomobille geri
döner.***

*İstasyondan kalkan her otomobilde
mutlaka beş altı koşmacı-şarkıcı var-
dır. Bayram yerimiz görülecek şeyler-
dendir, ilk bakışta bir çift davul ve
zurna görürsünüz.*

***İğne atsanız yere düşmez. Orasına bir
toz mahşeri de denebilir. Kastamo-
nu'da oyunlar ve eğlencelerin hepsi
orada mevcuttur.***

*En başta dolap gelir. Dolan terazi-
nin kereleri gibi iki karşılıklı sandığın
çaprazlama yekdiğerine bağlan-
masından meydana gelmiş bir nevi*

salıncaktır. Kastamonu'da yapılır. Dolapta bir dönme beş kuruştur. Bayram yerinin bir kır panayırından farkı yoktur.

Dolaptan başka, daha birçok oyunlar vardır. Nişan atma, halka atma, tel çevirmek ve daha birçok oyunlar.

Her bayram bütün bu eğlencelerden hayır cemiyetleri istifade ederler. Bütün eğlenceyi ve orada satıcılığı bir kişiye ihale ederler ve alınan para o hayır cemiyetine kalır.

Kastamonulu olupta bayramda Olukbaşı'na gitmemek imkânsızdır.

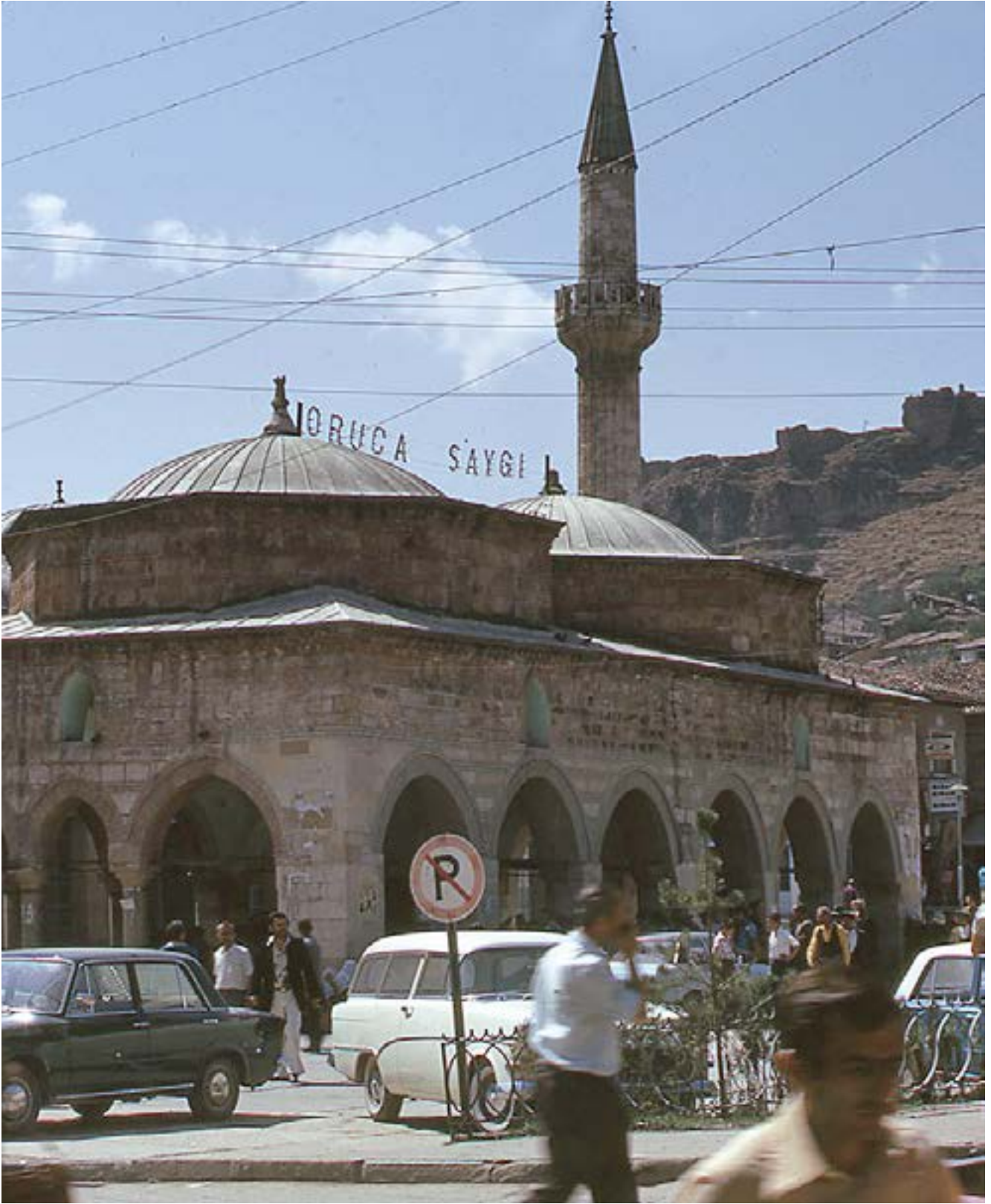
Üç gün devam eden bayramlar, hemen her gün davul gürültüsü, otomobil patırtısı, toz sıkıntısı içinde geçer...

Yeri gelmişken, mahya geleneğini de Kastamonu özlemedi değil. Fotoğrafta görülen Nasrullah Cami üzerinde ki,

“Oruca Saygı” mahyasını mutlaka büyüklerimizden hatırlayanlar olacaktır.

Ramazan ile bütünleşen mahya geleneğini, Kastamonu’da artık maatteessüf göremiyoruz.

İlimizde devam eden güzel geleneklerde yok değil.

Bayram namazı sonrası, en büyüğün başa geçip halka şeklinde sıralanması ve büyükten küçüğe bayramlaşma merasimi, köylerde bütün ahalinin katılımıyla gerçekleşen mezar ziyareti.

“Zıyarat” geleneği, aile arası bayramlaşma geleneği ve bu konuya dair nice geleneğimiz hala devam etmektedir.

Birde eskiden asa suyu ile oruç açma geleneğinin Kastamonu’da varlığını bir yerden okumuştum.

Velhasıl, yine söylemeden edemeyeceğim;

Eski mi güzel, Eskiler mi? ■

► **DR. MURAT KARASALİHOĞLU**
Arkeolog - Araştırmacı Yazar

TARİH

KAYA
MEZARLARI

KASTAMONU'DA KAYA MEZARLARI VE ÖLÜ GÖMÜ ADETLERİNE KISA BİR BAKIŞ...

İnsanoğlunun bilinçli ölü gömü geleneğinin mevcut bilgilerle yaklaşık olarak 100 bin yıl önce başladığı düşünülmekte.

Tarih içerisinde kültürel birikim, dinsel düşünce ve bununla birlikte, öte dünya inancıyla ölü gömü gelenekleri de gelişmiş ve bu gelişmelere paralel olarak da çeşitlilik kazanmıştır.

Neolitik devrimle birlikte ilk köy yerleşimlerinde öte dünyaya geçen inancın kutsanması, ata kültürünü oluştururken, Çatalhöyük örneğinde olduğu gibi ev içi gömü şeklini ortaya çıkarmış; zaman sürecinde köyden kente evirilen yerleşimlerde toplu nekropoller (mezarlık alanları/ölü

şehirleri) ve basit toprak gömüden, kresmasyon (yakma), pişmiş toprak, lahit ve pithos gömüye kadar uzanan farklı ölü gömme biçimleri görülmeye başlanmıştır.

Bu noktada toplumlar, tarihte yer aldıkları zaman diliminde yaşadıkları coğrafyaların şartları ile yarattıkları ve gelenekselleştirdikleri ölü gömme biçimlerini diğer toplumlarla da paylaşmışlardır.

**“ ...belki gerçekten
bir kültürel
kaynaşmadan
kaynaklı farklı
farklı kültürlerin ve
coğrafyaların da
izleriyle geçmişin
izlerini bugüne
getiren bu mezarlar
koskoca kayalardan
bir kitaptır. ”**

Kayaların dinsel manada anıtsal bir şekilde kullanımını, Anadolu'da Hititlere kadar geri gider. Ama bu kayaların bir mezar olarak kullanılması ise MÖ 9. yüzyılda Van ve çevresinde yaşayan Urartular ile başlar.

Bu uygulama daha sonra Phryglere ve Phrygler'den de bu bölgeye gelir.

Paphlagonia kaya mezar geleneği de, bu etkinin Demir Çağı'nda (MÖ I. Bin) Anadolu'nun kuzeyinde kesintisiz devamlılığını gösteren en önemli verilerdir.

Paphlagonia Bölgesi'nde yerel kral ya da bey ve yöneticilere ait olan bu kaya mezarları, MÖ 5. yüzyıl ile birlikte görülmeye başlar.

Farklı kültürlerden etkilendiği kadar Paphlagonia kaya mezar uygulaması da kendi geleneğini yaratarak Roma dönemi içlerine kadar uzanır.

Öncelikle bölgedeki kaya mezarlarının o dönemden bugüne kalan ve en azından şimdilik yegâne kalıntılar olduğunu göz önünde bulundurmak gerek.

Öte yandan 2 bin 500 yıllık bir krallık görkemini, muhtemelen binlerin ya da yüzlerin uğurladığı bir kederin yaslı gözyaşlarını, bir yönetici ya da kralın ölümüyle de olsa sonsuza ses verme çabasının izlerini, hatta belki siyasi atmosferden etkilenip, belki gerçekten bir kültürel kaynaşmadan kaynaklı farklı farklı kültürlerin ve coğrafyaların da izleriyle bugüne getiren bu mezarlar koskoca kayalardan bir kitaptır.

Kastamonu'daki Paphlagonia kaya mezar geleneği, MÖ 5. yüzyılın başlarına kadar geri gider.

Amnias Vadisi (Gökırmak), en batı sınırı Kastamonu olup doğuya doğru genişleyen bu alan içinde antikçağın en kudretli Paphlagon Krallarına ev sahipliği yapmış olacak ki, en görkemli kaya mezarları da burada bulunur.

İşte MÖ 5. yüzyılın başlarına tarihlenen en eski kaya mezarı da bugün Taşköprü'nün Donalar Köyündeki "Kale Kapı" diğer ismiyle "Donalar Kaya Mezarıdır".

Bölgede bu mezarla başlayan gelenek kökenini Phrygia Bölgesi kaya mezarı düşüncesi ve mimari anlayışının etkisi ile kendini gösterdiği de görülmelidir.

Kaya mezarlarının mimari tasarımları incelendiğinde aslında kısmen şaşırtıcı bir olgu ile karşılaşırız.

Bu, kaya mezarlarının geleneğinde bölgede yoğun olarak görülen ahşap mimarinin (konut vb.) taşta, yani kaya mezarlarına yansımasıdır.

Kaya mezarları incelendiğinde genelde bölgede üçgen kırma bir beşik çatılı ön cephe, bu ön cephenin içeride kırma beşik şeklinde devam ettiği ve beşiğin yine aynı ahşap çatılarda olduğu gibi hem ortadan hem de kenarlardan kirişlerle desteklendiği görülür.

Günümüzde ya da birkaç yüzyıllık gelenek içerisinde Kastamonu ve çev-

resinde kırsal ya da kentsel ahşaba dayalı sivil mimarinin dörtgen bir cepheye (gövde/ana binaya) ve ana binaya nazaran daha küçük, kırma olmasına karşın daha yayvan bir çatıya sahip olduğu görülür. Ama kaya mezarlarındaki çatı sistemi kare gövdeli bir yapıdan çok, dikdörtgen, uzun ince bir yapının varlığı görülür.

Bu yapılar günümüzde bölgede daha çok samanlık, işlik ve bazen de ahır olarak kendini gösterir.

Bu noktada çok büyük ihtimalle günümüzden yaklaşık 3 bin yıl önce bölge konutları da uzun, kısmen ince dikdörtgen bir yapıda, kırma beşik çatılı ve günümüzde de hâlâ görülen "çanti" tekniğinde birbirine geçme şeklinde taş temel ya da birkaç büyük taşla evin ön ve arkasından ve yanlarından yükseltilmiş ahşap yapılar olmalıydı.

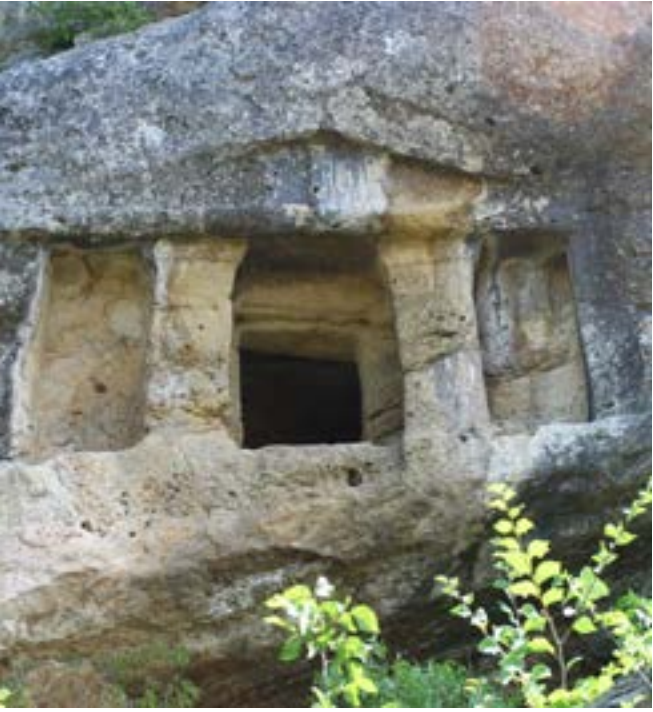

Ve bu konutlar halkın olduğu kadar, kralın ya da beyin de konutuydu ki, bu konutlar neredeyse bire bir taşa yansıyıp hayattayken nasıl bir ikametgâh ise ölünce de sonsuz istirahatgahı oldular.

Kastamonu genelinde bakıldığında Karaçomak Çayı'nın geçtiği il merkezi içinde Evkaya Kaya Mezarı, Kale Kaya Mezarı ve Şehinşah Kayası Kaya Mezarları, Gökırmak Vadisi üzerinde Donalar-Kalekapı, Urgancı, Bademci, Aygır, Hobu, Cöp cöp ve Alasökü-Direkli Kaya Mezarları ile Araç Bölgesi'nde de Kadınca Köyü ve Aşağı Güney Köyü Kaya Mezarları, Tosya Devrez Vadisi'nde Çüşüş Kaya Mezarı önemli kaya mezarları olarak görülür. Bölgenin bu mezarları dışında Devrekâni, Tosya, Daday, Ağlı, Azdavay ilçelerinde de kaya mezarları bulunmakta.

Burada "önemli"den kasıt büyüklük, büyüklüğe bağlı anıtsallık ve özellikle ön cephedeki kabartma figürlerden oluşan ikonografik anlatımdır.

Yani bölgemizdeki bazı mezarlar muhteşem bir ön cepheye ve yoğun figüratif anlatıma sahiptir. Bazıları ise düz cepheli, hatta bazıları alınlıksız olarak yapılmışlardır.

Paphlagonia kaya mezarları, öncelikle anıtsal ön cepheli yapılmış, ana mezar odasına giden açıklık iki ya da daha çok sütunla ahşap bir konuttan etkilendiği kadar bir tapınak etkisiyle oluşturulmuşlar.

Bu ön cephede aynı zamanda kırma beşik çatı içinde kalan alınlık kısmı kabartma figürlerle süslenmiş ve buraya dinsel imgeler yerleştirilmiş.

Sütunlu ön cephe bir hol/açıklık oluşturmuş buradan da ana mezar odasına geçilmiş.

Bu mezar odasına da bir ya da daha fazla ölünün yatırıldığı sedir de aynı kayadan oyularak oluşturulmuş.

Bu özelliklerin tümü Kastamonu merkezindeki Ev Kaya Mezarında ve Taşköprü'deki Donalar Kaya Mezarında görülebilir.

Yukarıda hem Paphlagonların kökenleri hem de inanışlar bölümlerinde bu kaya mezarlarından yeterince örnek verdiğimiz için yeniden ele almaya gerek yok.

Ama hatırlatmak gerekirse, bölgedeki inanışların yansıması olarak kaya mezarlarında Helen, Phryg, Pers kültür ve inanışlarının etkileri görülmekte, bu mezarlar bölgenin kral ya da beylerine yapılmakta ve mezarlar muhtemelen tek bir kullanımdan öte ölen kişinin aile bireylerince de kullanılmaya devam etmekte.

gen promosyon

çakmak - kalem - t-shirt - ajanda - kırtasiye ürünleri - saat - powerbank - VIP setler - sümen - USB - bellek - kartvizitlik - anahatlıklar - çakmak - takvim - bayrak - hesap makinesi - defterler ..... dedemak 2021

(0212) **643**
00 88

(0541) **643**
00 88

/genpromosyon

genajans®
genajans.com

genofset
genofset.com

gendavetiye
gendavetiye.com

gengazete
gengazete.com

İkitelli Organize San. Böl. MUTSAN San. Sit. M2 Blok No: 9 İkitelli / Başakşehir / İstanbul

www.genpromosyon.com

**EN İYİ BİLDİĞİMİZ
İŞİ YAPIYORUZ
RULO ETİKET
ÜRETİYORUZ**

KARMA®
RULO ETİKET

www.karmaetiket.com
0212 674 84 80

RÖPORTAJ

► ADEM SALCIOĞLU

ONUR ÇELİK İLE
BİR GİRİŞİMCİLİK
HİKAYESİ

BİR ENDÜSTRİ BAŞARISI
MIOPS

Onur elik kimdir. Kısaca kendinizi tanıtabilir misiniz?

1982 İstanbul doğumluyum.

Kastamonu'lyum.

2004 yılında YTÜ Elektronik ve Hab. Mühendisliği bölümünden mezun olup NETAŞ firmasında "Yazılım Mühendisi" olarak çalışma hayatıma başladım.

3,5 yıl kadar çalıştıktan sonra askerlik görevimi yapmak üzere buradan ayrıldım ve askerlik dönüşünde 2008 yılında Ericsson firmasında "Yazılım Destek Mühendisi" olarak görev aldım.

Beraberinde YTÜ Elektronik Mühendisliği bölümünde Yüksek Lisans öğrenimimi de tamamladım.

2010 yılı başında Turkcell firmasında "Kıdemli Uygulama Yöneticisi" olarak

iŒe baŒladım ve 2014 yılında “Takım Yöneticisi” pozisyonuna terfi ettim.

Turkcell firmasında çalıŒtıđım dönem boyunca, girişimcilik hevesim ve elektronik merakım sayesinde, mevcut bilgi birikimimi de kullanarak “Yıldırım Fotoğrafı” çekilebilmesine olanak sağlayan kamera tetikleyici ürünü arkadaşlarımla birlikte tasarladık ve bunu geliŒtirmeye çalıŒtık.

Yani aslında kurumsal hayatla birlikte girişimciliği bir süre bir arada götürmeye çalıŒtım.

Miops'un hikayesi nedir ve Miops ne yapar. Kısaca bahsedebilir miyiz?

MIOPS, tasarlayıp geliştirdiği inovatif ürünlerle tüm dünyada, fotoğrafçılık ve video sektöründeki kullanıcıların hayatını kolaylaştırmayı hedefleyen bir Türk Ar-Ge firmasıdır.

*Dünyanın en büyük kitlesele fonlama platformlarından Kickstarter'da büyük başarılar elde eden yerli teknoloji girişimlerinin başında **MIOPS** geliyor.*

*Kurumsal firmalarda çalıştığımız dönem boyunca, hem benim hem de ortaklarımın girişimcilik hevesi ve elektronik merakı sayesinde, mevcut bilgi birikimimizi de kullanarak "**Yıldırım Fotoğrafi**" çekilebilmesine olanak sağlayan kamera tetikleyici ürünü tasarladık ve bunu geliştirmeye çalıştık.*

2014 yılında, bu ürünü daha da geliştireyerek dünyada ilk olan ve birden fazla sensörden aldığı veriyi yorumlayarak fotoğraf makinelerini otomatik olarak tetikleyen cihazı geliştirdik ve patent başvurusunda bulunduk.

2016 yılı itibariyle de kurumsal hayattaki görevlerimizden ayrılarak artık girişimcilik serüvenine atılmaya ve uluslararası pazarda satış ve pazarlama faaliyetlerimizi arttırmaya karar verdik.

*MIOPS'un müşterileri arasında, dünyanın en büyük kamera ekipman mağazalarından Amerika'daki **B&H Photo'nun** yanı sıra **NASA** ve **Amerikan Ordusu** gibi büyük ve kurumsal isimler de var.*

***NASA, MIOPS** ürünlerini roket kalkış anlarının fotoğraflanmasında kullanırken, **Amerikan Ordusu** ise bomba infilak testlerinin fotoğraflanmasında kullanıyor.*

***MIOPS** ürünleri, halihazırda hem **MIOPS** online satış mağazası olan **www.miops.com** üzerinden perakende olarak hem de **20 farklı ülkedeki bayiler** aracılığıyla kullanıcılara ulaşıyor.*

*Müşterilerimiz **MIOPS** ürünlerini kullanarak çektikleri fotoğrafları **MiopsTrigger Instagram** hesabımız aracılığıyla bizlerle paylaşıyor. Hem*

www.miops.com üzerinde hem de **MiopsTrigger Instagram** hesabımızda ziyaretçi ve takipçi sayımızı arttırarak, **MIOPS** markasını daha çok fotoğrafçı tarafından bilinir hale getirmeyi amaçlıyoruz.

Oldukça hızlı ve iyi bir yöneticilik kariyerinde ilerlerken birden bir karar verdiniz ve bir girişimcilik serüvenine atıldınız. Ülkemizde maalesef bir çok girişimcilik teşebbüsü başarıyla sonuçlanıyor. Bunun farklı birçok sebebi var elbette? Ama en önemlisi; bu anlamda bir kültüre sahip olmadığımız için, girişimcilere yol gösterecek, rehberlik edecek rol modellerimizin ve kurumlarımızın olmayışı, olanında yetersizliği. Bu kararı aldığınızda endişeleriniz var mıydı? Varsa bunları nasıl aştınız?

Açıkçası üniversite yıllarından beri hayalim kendi işimi kurmak ve bir marka yaratarak bunu dünya çapında tanınır hale getirmektir.

Ancak mezun olur olmaz bunu yapma fırsatım olmadı çünkü hem gerekli maddi olanaklara hem de piyasa bilgisine sahip değildim.

O nedenle çalışma hayatıma devam ederken bir taraftan da araştırmaya sürekli devam ettim.

Kurduğum işi de belirli bir süre kurumsal çalışma hayatımla belli bir noktaya getirdikten sonra artık hayalimin peşinden koşmaya karar verdim.

Güzel bir kariyeri bırakıp böyle bir serüvene atılırken endişelerim tabiki vardı ama bunu denemezsem ve bu serüveni yaşamazsam içimde hep bir uhde olarak kalacaktı.

Hayatınızın bazı anlarında kırılma noktaları oluyor ve bu da benim için en önemli kırılma noktalarından biriydi.

Girişimcilik cesaret gerektiren bir konu ancak yeterli bilgi ve birikime sahip olmadan tek başına cesaret yeterli olmuyor maalesef.

Benim cesaretimi en üst noktada tutabilmemi sağlayan şey ise (belki biraz zaman kaybetmiş olabilirim ama) işimle ilgili her detaya hakim olup, girişimimi belirli bir seviyeye getirip, geliştirdiğim ürünün ve fikrin pazardan kabul gördüğünü görmek oldu.

Birazda Miops'un başarılarından bahsedebilir miyiz?

MIOPS olarak, Arge çalışmalarımız sonucunda projelerimizin çalışan prototiplerini hazırlayarak, bunları global kitlesel fonlama platformları üzerinden fonlamaya çalışıyoruz.

Şu ana kadar 4 projemizi bu şekilde fonladık ve başlangıç üretim maliyetlerimizi bu şekilde karşıladık.

Ek olarak piyasaya süreceğimiz ürünlerin de tanıtımını dünya çapında yapmış olduk.

Projelerimizi daha prototip aşamasında ön sipariş alarak fonladığımız için bugüne kadar bir yatırım ihtiyacı duymadık.

Ancak önümüzdeki yıllarda şirketimizi çok daha hızlı büyütebilmek ve MIOPS'u bir dünya markası haline getirebilmek için yatırım alma yoluna gidebiliriz.

Bugüne kadar ürünlerimizi 30.000'in üzerinde fotoğrafçıyla buluşturduk ve bu sayı her geçen gün artıyor. Kickstarter üzerinde 4 tane inovatif ürünümüzü başarıyla fonlayarak yaklaşık 7.500 adet teknoloji merak-

lısından toplamda **1.5 Milyon USD**'lik ön sipariş almayı başardık ve ürünlerimizi söz verdiğimiz gibi geliştirip, ürettik ve müşterilerimize teslim ettik.

3 kişilik çekirdek ekiple başladığımız süreçte ekibimizi 10 kişilik yetenekli mühendis kadrosuna ulaşacak şekilde genişlettik. Üretimimizin tamamını yurt içinde yerli kaynaklarla yapıyoruz ve yeni projelerle birlikte istihdamı arttırmaya devam edeceğiz.

Hem mühendislik hem de pazarlama alanında yetenekli gençler ile çalışmak bize her zaman büyük keyif veriyor.

MIOPS'un müşterileri arasında, dünyanın en büyük kamera ekipman mağazalarından Amerika'daki B&H Photo'nun yanı sıra NASA ve Amerikan Ordusu gibi kamu kuruluşları da var. NASA, MIOPS ürünlerini roket kalkış anlarının fotoğraflanmasında kullanırken, Amerikan Ordusu ise bomba infilak testlerinin fotoğraflanmasında kullandı.

Miopsu başarılı kılan en önemli şey nedir sizce? Bir ilke, bir kural, bir yaklaşım?

MIOPS'u başarılı kılan en önemli faktör yenilikçi bakış açısı oldu diyebilirim.

*Geliştirdiği her üründe müşterisinin ve hedef kitlesinin sesini dinleyen, onların istek ve şikayetlerine göre ürününe ve Arge projelerine yön veren bir firma oldu **MIOPS**.*

Bu sayede de geliştirdiği her ürün müşterisinden büyük beğeni aldı. Müşteri ile Inovasyon olarak adlandırdığımız bu süreç sayesinde MIOPS markası, yer aldığı pazarda hızlı bir gelişim kaydetti.

Gelecek için hedefleriniz neler. Yeni projeler var mı?

MIOPS olarak, fotoğrafçıların ve video çekimi yapanların hayatlarını kolaylaştırmayı ve onların daha yaratıcı ve farklı çekimler yapabilmelerini sağlamaya çalışıyoruz.

Bu nedenle de Arge çalışmalarımıza aralıksız devam ediyor ve inovatif fikirlerle yeni ürünler ortaya çıkartıyoruz.

Önümüzdeki yıllarda, MIOPS'un ulaşabildiği müşteri sayısını hızlı bir şekilde arttırmak ve MIOPS'u bir dünya markası haline getirmek öncelikli hedefimiz.

Türkiye'den de teknoloji alanında büyük markalar çıkarabileceğimizi tüm dünyaya göstermek ve ülkemizin ihracatına katkıda bulunmaya devam etmek istiyoruz. Yakın zamanda bunu başarabileceğimize olan inancımız da tam.

Kastamonu Onur elik için ne anlam taşıyor?

Kastamonu, her sene ziyaret etmekten müthiş keyif aldığım, doğası, temiz havası, denizi ve yeşili ile benim için cennetten bir köşe.

Kastamonu'muzun güzelliklerinin ve kültürel değerlerinin tüm Türkiye tarafından tanınması için yaptığınız çalışmaları da hayranlıkla izliyor ve gurur duyuyorum.

Güzel memleketim çok daha iyilerine layık ve bunu başarmak için Kastamonu'lu olan herkesin el birliği yapması şart.

Son olarak sizi örnek alacak gençlere tavsiyeleriniz neler olabilir?

Türkiye'mizin gelişimi için, MIOPS gibi çok sayıda firmaya ve girişime ihtiyacı var.

Üretmeden ve ürettiklerimizi Dünya'ya satmadan ülke olarak ilerlememizin bir yolu yok maalesef.

Bu nedenle tüm gençlere cesaretli olmalarını, hazırı tüketen değil de araştıran, öğrenen birer insan olarak kendilerini yetiştirmeye çalışmalarını tavsiye ederim.

Ülkemiz pırıl pırıl gençlere sahip ve gençler potansiyellerini doğru kullandıklarında dünya'daki bir çok firmanın yaptığı işlerin, geliştirdiği ürün ve projelerin çok daha iyilerini yapabilecek durumda.

Bu konuda bizim gibi tecrübesi olan girişim ve firmalarla da iletişim kurmaktan çekinmesinler ve kendi kendilerine ben de yapabilirim demekten korkmasınlar ■

MIOPS

► COŞKUN KARA

DAĞ ROTALARI

ILGAZ KÜÇÜK HACET

Anadolu'nun Yüce Dağı Ilgaz...

Kastamonu ve Çankırı illerinin sınırında, Batı Karadeniz'in en yüksek zirvelerine ev sahipliği yapar ve doğu-kuzeydoğu, batı-kuzey batı doğrultusunda 50 kilometre uzunluğa ulaşır Ilgaz Dağları...

En yüksek noktası 2.587 metre ile Büyük Hacet ve ikinci büyük zirvesi 2.566 metre ile Küçük Hacet zirveleridir.

Ilgaz Dağları konumu itibari ile Batı Karadeniz'in iç Anadolu'ya açılan kapısı niteliğindedir.

Küre dağları ve Köroğlu Dağları ile Kuzey Anadolu dağlarınının batı uçlarını oluşturan Ilgaz Dağları değişik karakterlerde vadiler, sırtlar ve doruklardan meydana gelmektedir.

Yüksek zirveleri ile Karadeniz ikliminin İç Anadolu ile sınır noktasını oluşturan dağ sırasının, kuzey yamaçlarında tipik Karadeniz iklimi hakimiyet sürerken, güney yamaçları iç Anadolu karasal ikliminin etkisindedir.

İklim özelliklerinin bu denli farklılık göstermesi ile bitki örtüsü ve yaban hayatı çeşitliği de oldukça zengin bir hal almıştır.

İlgaz Dağları, eteklerinden doruklarına doğru gelişen karaçam, kızılçam, köknar hâkim ağaç türlerinden meydana gelen bitki örtüsü, zengin orman altı topluluğu ile desteklenmektedir.

Bu orman örtüsü sayısız bitki ve yaban hayatına da ev sahipliği yapmaktadır. Dağ genelinde orman üst sınırı 2.000-2.200 metrelerde son bulmakta ve buradan itibaren Alpin kuşak iklime özgü otsu bitkiler yer almaktadır.

İlgaz Dağı'nın tarihine bakıldığında doğası kadar ilginç hikayeler çıkmakta ortaya.

Bölge hakkındaki ilk bilgilere, coğrafyacı Strobon'un ünlü eserinin Anadolu ile ilgili ciltlerinde rastlanılmaktadır.

*Ünlü coğrafyacı, Ilgaz Dağı'ndan, Olgassys Dağı adıyla söz etmekte ve **"Olağanüstü yüksek ve tırmanması zordur. Bu dağın her yerine kurulmuş olan tapınaklar Paphlagonialıların elindedir."** şeklinde anlatmaktadır.*

Ilgaz Dağı'nın ismiyle ilgili bir diğer rivayette Türkçe 'de memleket manasında kullanılan "il-el" kelimesinin, bir dönem bu topraklarda yaşadığı rivayet edilen 'Gask' toplumunun ismi ile birleşerek 'El-Gas' kelimesinin türemesi ve günümüze kadar geçen süreçte evirilerek 'Ilgaz' isminin ortaya çıktığı rivayet edilmektedir.

Ilgaz Dağı ile ilgili bir diğer efsane ise, dağın en yüksek zirvesi olan Büyük Hacet zirvesinde yer alan iki adet

mezarın hikayesini anlatmaktadır. Rivayete göre, bu bölgede yaşayan zatlardan hacet zirvelerine çıkıp toplu şekilde dua ettikleri söylenmektedir.

Aynı rivayette bu kişiler ortak bir rüya görüyor. Rüyasında herkes burada dua ettikten sonra bir taş alıp atıyor ve taşlarının düştüğü yerde türbelerini kuruyor.

Rüyanın üzerine bu zatlarda Hacet'e çıkıp taşlarını atıyor. Bunlardan ikisi kız kardeş olan Ünzile ve Tenzile. Bunlar da taş atıyor ve bu taşlar çok yakına düşüyor.

Rivayete göre, iki kız kardeşin de öldükten sonra mezarları buraya yapılıyor.

Hacet isminin çeşitli kaynaklarda 'dilek-istek' anlamında kullanılması da bu bölgede insanların toplanarak dua ettiği rivayetini destekler niteliktedir. Bu rivayetler Küçük Hacet ve Büyük Hacet isimlerinin nereden geldiği konusuna da ışık tutmaktadır.

Mezarların yapısına bakıldığında ise bir mezarın dağın zirvesinde bulunan beyazkayaçlardan yapıldığı, diğer mezarın ise dağın çevresinde bulunmayan ve nereden getirildiği bilinmeyen siyah taşlardan yapıldığı görülmektedir.

Dağın bu bölgelerine yol olmadığı dönemde çıkılmasının çok zor olması ve buna rağmen mezar yapılarının zirve noktasında oluşu Ilgaz Dağı'nın tarihinin daha detaylı olarak araştırılması gerektiğini göstermektedir.

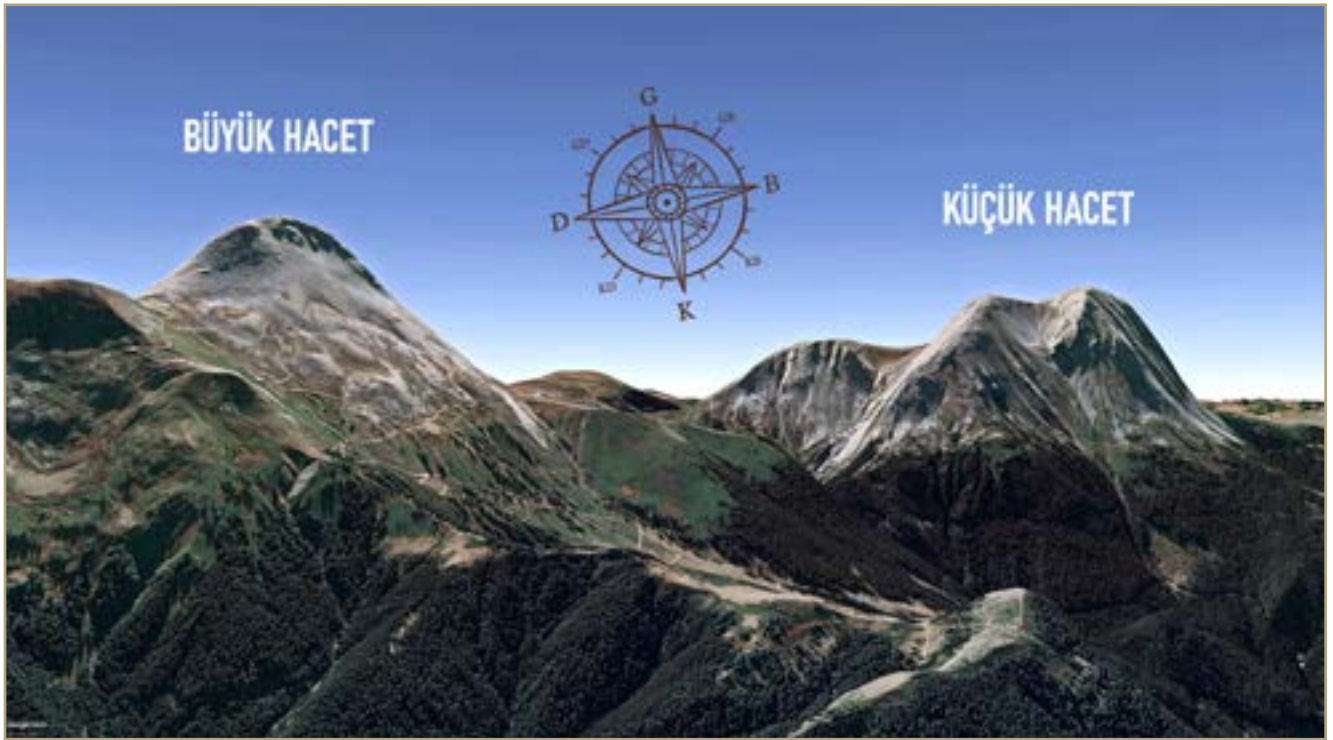

FOTO MEHMET ŞENOL

Ilgaz Dağları coğrafi özellikleri, geniş ormanları ve barındırdığı yabani hayat popülasyonu ile doğa severlerin hayran kaldığı bir coğrafyadır.

İki bin beş yüz metre üzeri iki zirvesi ve bu zirvelerin çevresinde yer alan sayısız orman patikaları ile dağcılarının ve doğa yürüyüşçülerinin sıkça ziyaret ettiği bir doğaya sahiptir.

Elli kilometrelik bir alan içinde yayılan sıra dağ üzerinde birçok yayla, yürüyüş rotası ile kamp ve karavan aktiviteleri için oldukça elverişli araziler yer almaktadır.

Ilgaz Dağı'nın doğa yürüyüşçüleri açısından iki önemli rotası Büyük Hacet ve Küçük Hacet zirve rotalarıdır.

Küçük Hacet rotası 1850 rakımlı Ilgaz geçidinde yer alan karayolları hizmet binası önünden başlamakta ve zirve noktasına kadar yaklaşık 700 metre irtifa ve 7 kilometrelik bir parkuru içinde barındırmaktadır.

Rota başlangıcından itibaren yaklaşık 2 kilometre ilerlenerek Ilgaz Ovası'na ulaşılır. Bu noktaya kadar stabilize orman yolu ile ilerlenmekte, tercihe göre arazi araçlarıyla da ulaşım sağlanabilmektedir.

Ilgaz ovası kamplı etkinlikler içinde oldukça elverişli bir yapıdadır. Ovanın etrafını saran çam ve köknar ormanları ve yüksek tepeler ile dış dünyadan izole bir kamp ortamı sunmaktadır.

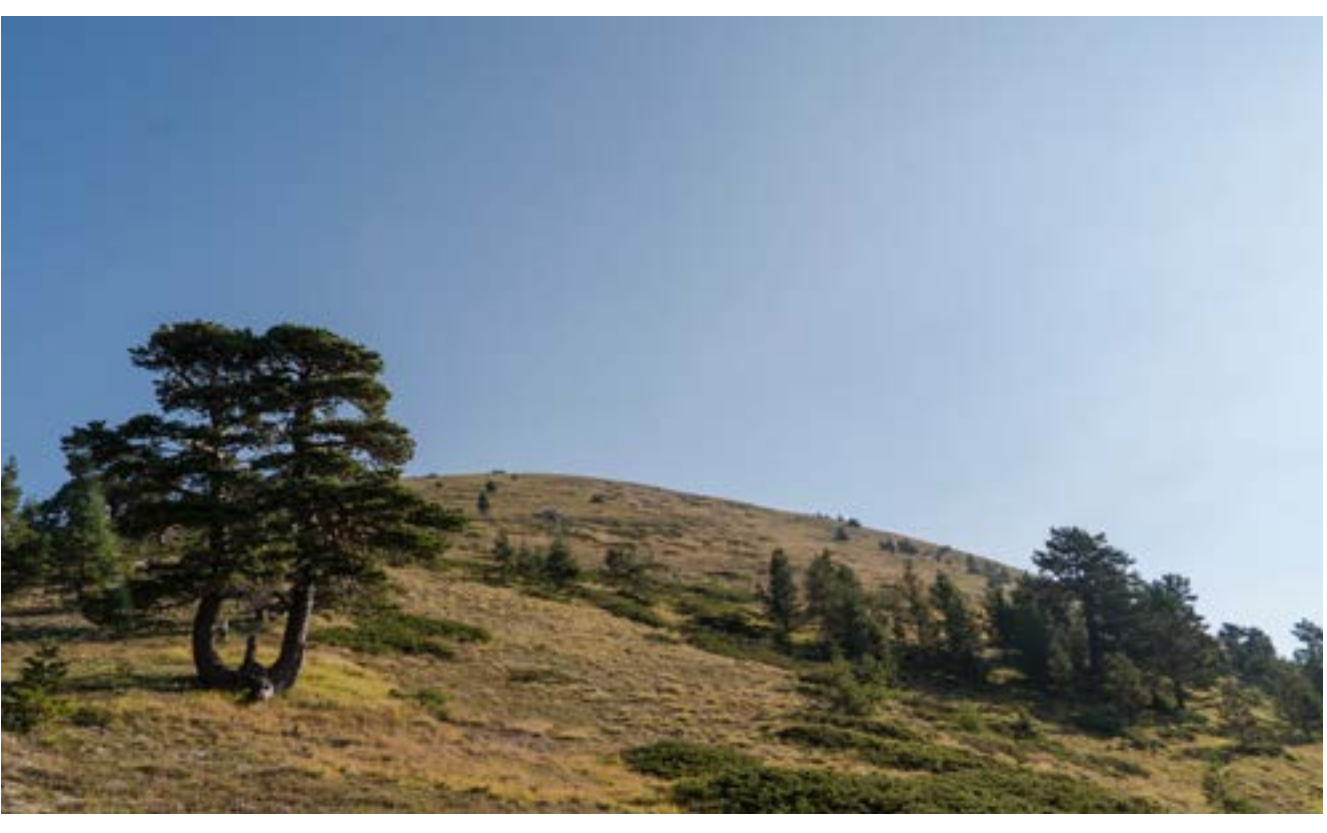

Buradan zirve rotasına ise yaklaşık 300 metre irtifa alınarak dik bir tırmanış ile başlanmaktadır.

Orman içi yer yer belirli belirsiz patikalar üzerinden çıkılan rotanın sonunda, zirvenin eteğinde yer alan 2.100 rakımlı Küçük Çal mevkiine ulaşılmaktadır.

Bu noktadan itibaren orman örtüsü son bulmakta ve Alpin kuşak olarak bilinen otsu bitkiler ve bodur çalılar ile kaplı arazi yapısına geçilmektedir.

Küçük çal mevkiî zirve eteğinde, 1,5 kilometrelik hafif eğimli bir sırt olarak uzanmaktadır.

Ana zirve kütlesi ile birleştiği noktada ise yaklaşık 60 metre irtifa inilerek Küçük Hacet zirvesinin yamacına ulaşılmaktadır.

Zirveye uzanan yamaç ortalama % 40 eğime sahiptir ve yaklaşık 500 metrelik bir irtifa kazanımı ile Ilgaz Dağları'nın ikinci büyük yükseltisi olan 2.566 rakımlı Küçük Hacet zirvesine ulaşılmaktadır.

Zirve noktası, Kastamonu ve Çankırı yönünde geniş bir coğrafyayı seyir imkânı sunmaktadır. Ayrıca dağın en yüksek noktası olan Büyük Hacet zirvesi de açık havalarda net olarak görülebilmektedir.

Küçük Hacet zirvesine çıkan alternatif rotalar bulunsa da en sık kullanılan ve ulaşımı kolay rotası burasıdır. Dağın kuzey yamaçlarının derin uçurumlar ile kaplı olması sebebiyle ziyaretçilerin bu konuda dikkatli ve tedbirli olması, ekipmansız ve tecrübesiz şekilde bu rotalara girilmemesi önerilmektedir.

*Küçük Hacet rotası zorluk derecesi olarak bakıldığında orta zorlukta bir rota olarak sınıflandırılabilir. Kış aylarında yoğun yağış ve şiddetli rüzgarlara maruz kalan Ilgaz zirveleri için en uygun tırmanış dönemi ise **Mayıs ve Ekim ayları** arasında kalan süredir.*

Rota üzerinde herhangi bir işletme bulunmadığından yürüyüşçülerin gıda ve su gibi gereksinimleri yanında bulundurmaları önemlidir.

Rota boyunca dikkat edilmesi gereken bir diğer husus ise bölgenin yabancı hayat popölasyonu bakımından zengin olması ve yürüyüşler esnasında vahşî yaşam karşılaşmaları ihtimalidir.

Bölgedeki en yırtıcı hayvan Boz Ayı'dır ve özellikle kış mevsiminin bitişı ve yavrulama dönemleri gibi yabancı hayat için hassas dönemlerde gerçekleşen karşılaşmalar yürüyüşçüler için riskli olabilmektedir.

Bu sebeple bölgede tek kişilik faaliyet yapılmaması, grup etkinliklerde de mümkün olduğunca ses oluşturarak yabancı hayvanların uzak tutulması sağlanmalıdır.

Yürüyüşçülerin dikkat etmesi gereken bir diğer önemli husus ise bölgede yer alan rotalarda yönlendirici tabela ve işaretlemelerin bulunmaması sebe-

biyle mutlaka rehber veya alan kılavuzları eşliğinde faaliyet yapmaları olacaktır.

Her şey yolunda gittiği sürece Ilgaz Dağları sizleri muhteşem doğası ile kendine hayran bırakacaktır.

Gezilecek, görülecek yerler listenizde bu muhteşem coğrafya 'ya da yer vermeyi unutmayınız ■

► **DR. AYDOĞAN AYDOĞDU**
Turizm Fakóltesi Öğr. Üyesi

TURİZM

KIRSAL TURİZM ve
KASTAMONU

“ ... Öyle ki son yıllarda kent politik, sosyo-kültürel ve ekonomik yaşamına yön veren Valilik, Belediye Başkanlığı ve diğer STK önderlerinin üzerinde uzlaştığı konuların başında Kastamonu'nun kurtuluşunun turizmde olduğu hususu gelmektedir... ”

Sevgili okurlar yeniden merhabalar! Yeniden diyoruz, zira önceki sayıda “Kırsal Turizm” ve temeli olan “kırsal alan” kavramlarını çok yönlü açıklamış, sonunda ise bir sonraki (şu an okumakta olduğunuz) sayıda Kırsal Turizm’in Kastamonu için önemini anlatacağımıza söz vermiş idik.

Sevgili okurlar, hepimizin bildiği gibi Kastamonu Karadeniz’in kuzeybatısında yer alan şirin ve kadim bir ilimizdir.

Kastamonu genel olarak dağlık ve engebeli bir topografyaya sahip olup geniş ovalardan yoksundur.

Ayrıca Kastamonu yüzölçümünün yaklaşık % 70’i ormanlarla kaplıdır. Bu nedenle bölgenin tarımsal üretime elverişli arazisi sınırlı olup, aynı zamanda dağınık ve küçük toprak parçalarından oluşmuştur.

Kastamonu kalkınmada öncelikli iller arasında olmasına rağmen sürecin henüz başındadır.

Kara ulaşımının yetersizliği, İnebolu Limanı'nın gümrüğe sahip gelişmiş bir limana dönüştürülememesi, demiryolu ulaşımının olmaması ve coğrafi yapının elverişsiz oluşu gibi etmenler Kastamonu'nun gelişimini engellemiştir.

Bu nedenlerle Kastamonu Osmanlı İmparatorluğu döneminde üçüncü Büyük Vilayet olduğu günlerdeki görkemli ekonomik, sosyal, kültürel, çevresel ve politik geçmişini arayan bir durumdadır.

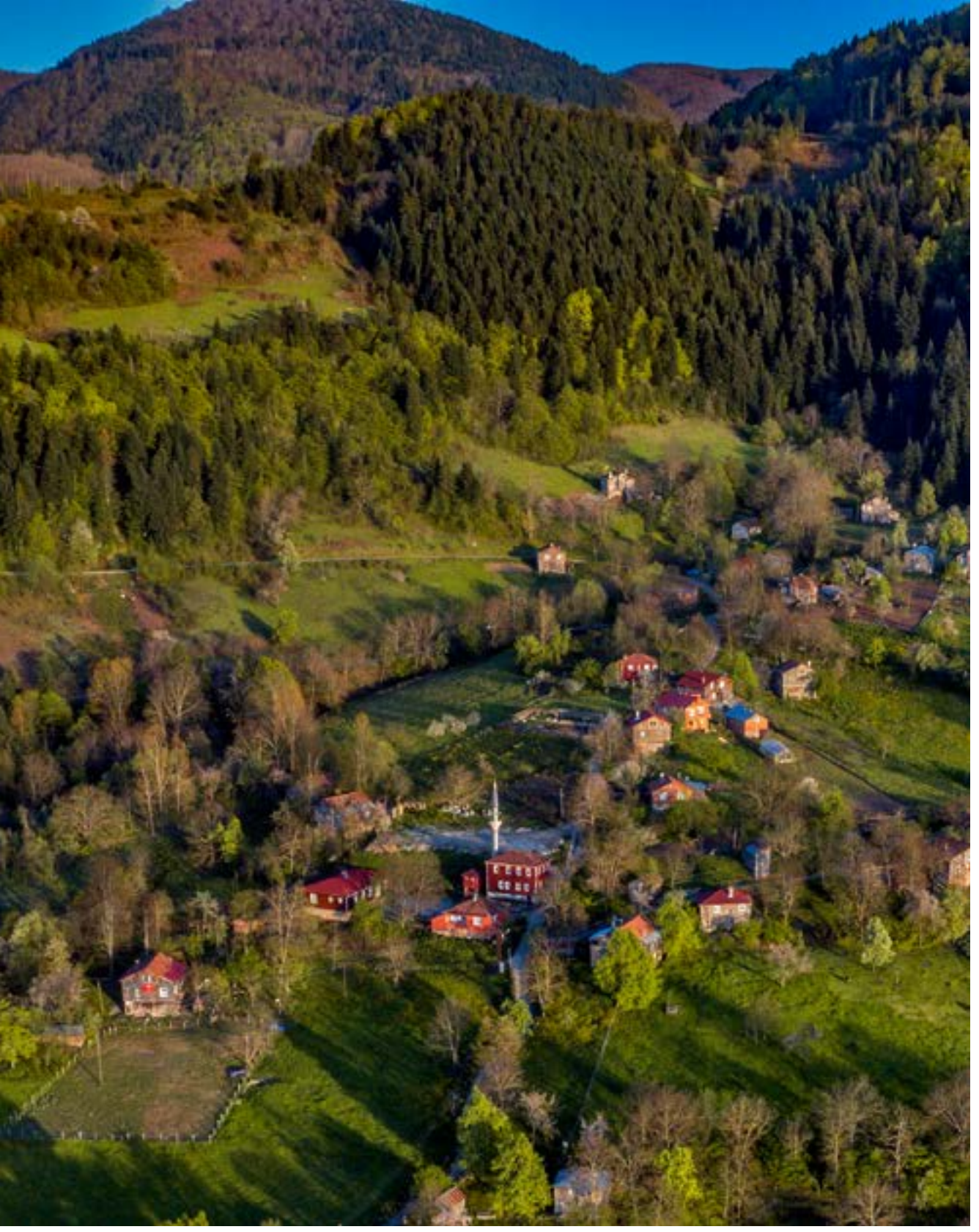
Geliş(e)memişlik ve buna bağlı işsizlik nedeniyle Kastamonu göç veren illerin başında yer almıştır.

Göç olgusu Kastamonu'nun hem genç, hem de üretken nüfusunu büyük kentlere kaptırması sonucunu doğurmuştur.

Girişimci ve üretken nüfusunu yitiren Kastamonu, Türkiye İstatistik Kurumu [TUİK] 2017 verilerine göre Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Endeksi [SEGE]'nde 48. Sıraya gerilemiştir.

Kastamonu'nun SEGE sıralamasında 48. sırada yer alması özellikle sosyo-ekonomik açıdan geride kaldığı yönündeki yargıyı doğrulamaktadır.

Dahası, toplam nüfusunun yalnızca %36'lık bir kesiminin kentlerde yaşadığı Kastamonu'daki gelir dağılımı, köylerin aleyhinde olağan üstü düzeylere ulaşmaktadır.

Bunun sonucu köylerde kalan son aileler de büyük kentlere olmasa da Kastamonu merkeze ya da Taşköprü ve Tosya gibi büyük ilçelere göç etmektedir.

Göç, köy-kent arasındaki ekonomik, sosyal, kültürel ve çevresel ikilemleri daha da belirginleştirmektedir.

Bu gerçekliğe karşın son yıllarda Kastamonu'da sosyo-ekonomik olduğu kadar kültürel, politik ve çevresel geri kalmışlığı turizm ile aşma konusunda büyük bir kamuoyu ve uzlaşma oluşmuş bulunmaktadır.

Nitekim Kastamonu adı, içinde inanç ve gastronominin de yer aldığı Kültür Turizmi başta olmak üzere ve doğa temelli Kırsal Turizm ile anılan varış noktalarından biri haline gelmiştir.

Günümüzde henüz kitlesel bir harekete dönüşmemiş olan turizm talebinin ilerleyen yıllarda Kastamonu'yu

marka bir varış noktasına (destinasyona) dönüştürmesi ildeki tüm paydaşlarca hedeflenen bir amaçtır.

Öyle ki son yıllarda kent politik, sosyo-kültürel ve ekonomik yaşamına yön veren Valilik, Belediye Başkanlığı ve diğer STK önderlerinin üzerinde uzlaştığı konuların başında Kastamonu'nun kurtuluşunun turizmde olduğu hususu gelmektedir.

Bu öngörü aslında hiç de yanlış değildir. Özellikle Türkiye turizm potansiyelinin devlet politikalarına dâhil edilmesiyle küçük sayılabilecek ancak kültürel ve jeolojik zenginliklere sahip diğer yerleşkeler gibi Kastamonu için de turizm, dikkat çeken ve kazanç getiren olgulardan biri haline gelmiştir.

Kastamonu, turizm olanakları ve turizm çeşitliliği bakımından çok zengin kaynaklara sahiptir. Bu kaynakların farkına varılmasının doğal bir sonucu Kastamonu'da turizm çeşitlendirilmesi çabalarına ağırlık verildiği ve bu yolla canlandırılmasına gayret edildiği gözlemlenmektedir.

Henüz emekleme aşamasında olan bu çabalar, ilgili turizm yazınında "Turistik Ürün Yaşam Eğrisi" olgusunun keşif aşamasıyla açıklanmaktadır.

Diğer yandan kentin marka bir varış noktası olabilmesi için alt ve üst yapıda önemli eksiklikler bulunduğu da ilgili çevrelerce yüksek sesle dile getirilmektedir.

Bununla birlikte alt yapı ile ilgili eksikliklerin ilgili kamu kurumlarınca hızla giderilmekte olduğu gözlemlenmektedir.

Örneğin Ankara-Kastamonu ve Ankara-İstanbul ulaşım yolları çift şeritli hale getirilmiş, Ilgaz dağı tünel ile aşılmıştır.

Dahası Kastamonu havaalanı 2013 yılının Temmuz ayında hizmet vermeye başlamıştır.

Önceki paragrafta sıralanan olumlu gelişmelere karşın üst yapı için günümüze dek ortaya konan çabaların aynı hızda olmadığı ifade edilebilir.

Nitekim kentin nitelikli yatak arzı bakımından özellikle örgütlü kitle turizmini çekecek yeterlikten uzak olduğu iddia edilmektedir.

Aslında bu bir iddiadan çok kabul edilmesi gereken bir gerçektir.

Ayrıca konaklama tesislerinin büyük maliyetler gerektirmesi, bu maliyete katlanmaya hazır bir girişimci kitlesinin var olduğu bir kabulde bile çok kısa ve kısa erimde hemen gerçekleştirilemediği göz ardı edilmemelidir.

Ayrıca konaklama tesisi yatırımlarının yüksek fırsat maliyetlere sahip olması gibi etmenler, yetersiz yatak arzı konusunu daha da önemli hale getirmektedir.

Gereksinim duyulan yatak arzına sahip olmama arzu edilmeyen bir durumdur.

Zira bir ülke, bölge ya da turistik varış noktasının turizm başarısında sahip olunan nitelikli yatak varlığı yaşamsal bir önem taşımaktadır.

Dahası sahip olunan yatak kapasitesinin doluluk oranlarının, turizmden beklenen gelirlerin en byklenmesinde diğer tüm getiri seçeneklerinin ötesinde bir paya sahip olduğu, turizm ekonomisi disiplininin bize ispatladığı bir baska aerceklidir.

“ ... Bu tablo, maks kaderini turizmle aşma çabasında olan Kastamonu'nun, zaten çok çarpık ve adaletsiz olan gelir dağılımını daha da bozmakta ve köy-kent arasındaki uçurumu derinleştirmektedir... ”

Diğer yandan sahip olunan az sayıdaki nitelikli yatağın Kastamonu Merkez ilçe, Ilgaz Kayak Merkezi, Abana, Cide, Daday ve İnebolu gibi belli başlı yerleşkelerde kümелendiğı görülmektedir.

Bu tablo, makûs kaderini turizmle aşma çabasında olan Kastamonu'nun, zaten çok çarpık ve adaletsiz olan gelir dağılımını daha da bozmakta ve köy-kent arasındaki uçurumu derinleştirmektedir.

Kastamonu'nun, yatak arzı açısından yukarıda çizilen olumsuz tabloyu kolaylıkla aşabilecek ve bir avantaja dönüştürebilecek sihirli bir seçeneğe sahip olduğunu hemen ifade edebiliriz.

Bu sihirli seçenek doğa temelli "Kırsal Turizm" potansiyelidir kuşkusuz.

Çünkü Kırsal Turizm'in büyük ölçüde serbest malların ve var olan sosyo-kültürel değerlerin kullanımını içeren doğası, herhangi bir alt ve üst yapı yatırımı olmadan hemen yapılabilecek olanaklar sunması, Kastamonu'nun geri kalmışlık sorununun çözümünde güvenilir bir seçenek olarak görülmektedir.

Çünkü günümüz Dünya'sının ulaşmış olduğu endüstriyel gelişmişlik düzeyi ve bu düzeyin bir sonucu kaydedilen nüfus artışı, şehirleşme, hava ve ses kirliliği, iş stresi ve tekdüze yaşam biçimi bireyleri fizyolojik ve ruhsal açıdan yıpratmaktadır.

Bir bütün olarak sorunlar yumağı olarak değerlendirilebilecek olan bu durumla yüz yüze olan insanlarda kaçış dürtüleri ön plana çıkmakta ve doğayla baş başa olabilecekleri ortamlara yönelik bir gereksinimi doğurmaktadır.

Nitekim günümüzde büyük kentlerde yaşayan bireyler, önceki tümcede sıralanan sorunların üstesinden gelebilmek için arayışlarını çok yönlü sürdürmektedirler. Bu arayışlardan bir tanesi, belki de en önemlisi doğa ile iç içe olabilecekleri yerlere gitme konusundaki güncel eğilimdir.

Çok zaman sürekli yaşanan yerlerin dışındaki doğal ortamlara seyahati gerektiren bu eğilim okumakta olduğunuz makalenin ana teması olan ve “Kırsal Turizm” olarak adlandırılan olguyu da doğurmaktadır.

İşte Kastamonu sahip olduğu olağanüstü doğal güzellikleri ve birikmiş olan somut ve somut olmayan kültürel mirasıyla, keşfedilmeyi bekleyen bir Kırsal Turizm Hazinesi'dir.

İyi bir tanıtım, doğru bir pazarlama politikası ve stratejisiyle bu hazine günümüz kentlisinin kaçıp gelerek nefes alacağı ve özüne dönebileceği bir çok fırsatı bünyesinde barındırmaktadır.

Özellikle bozulmamış kırsal mirasın yoğun olarak kümелendiği köylerde yapılacak bir alan araştırmasıyla gönüllü sakinler tespit edilerek evlerini Kırsal Turizm'e açma konusunda ikna edilebilirler. Ve KOSGEB, KUZKA ve TKDK kurumlarının destekleriyle evleri, kentlinin tek talebi olan sağlıklı bir WC ve banyoya kavuşturulabilir.

Bu hedefin gerçekleşmesiyle doğa özlemiyle yanıp tutuşan kentli, Kastamonu köylerinde yere serilmiş yer yataklarında kanaviçe işli kılıf geçirilmiş yastıklar ve saten yorganlarla olağanüstü bir deneyimi yaşamış olacaklardır.

“ Ayrılık zamanı geldiğinde ise geleneksel yöntemlerle üretilmiş olan bulgur, tarhana, eğşı, tereyağı ve benzeri gıdalar araçların bagajlarına yüklenecek ve olağanüstü bir “Turizm Ekonomisi” doğacaktır.

Doğacak olan Turizm Ekonomisi kırsalda yaşıyan hane halkının yaşam kalitesini artırır iken eş zamanlı olarak önemli sosyal, kültürel ve çevresel kazanımları da beraberinde getirecektir... ”

Ogün konakladıkları hanenin ocağında kaynayan yöresel yemekler büyük bir iştahla kaşıklanacak, yayık ayranlar ya da eğşiler afiyetle içilecektir. Hemen her bir köyün yer aldığı ormanların açıklıklarında çocuklar özgürce koşar iken, büyükler kuş gözlemleme başta olmak üzere, kanyon, mağara ziyaretleri vb. etkinlikleri yapabileceklerdir.

*Ayrılık zamanı geldiğinde ise geleneksel yöntemlerle üretilmiş olan bulgur, tarhana, eğşi, tereyağı ve benzeri gıdalar araçların bagajlarına yüklenecek ve olağanüstü bir **“Turizm Ekonomisi”** doğacaktır.*

Doğacak olan Turizm Ekonomisi kırsalda yaşayan hane halkının yaşam kalitesini artırır iken eş zamanlı olarak önemli sosyal, kültürel ve çevresel kazanımları da beraberinde getirecektir.

Bunların başında kadının değerinin artması gelmektedir. Bunun yanı sıra gerek somut (örneğin sivil mimari örneği konutlar, samanlık ve ahırlar), gerekse de somut olmayan miras (örneğin yöresel giysiler, yiyecekler, maniler, ninniler, türkü, şarkı ve bozlaklar) korunmuş olacaktır.

Artan sosyo-ekonomik refaha koşut kırsaldaki alt ve üst yapı iyileşirken, köy-kent arasındaki gelişmişlik farkları da azalacaktır. Böylesi bir sonuç tersine göçü özendirerek ve kentten köye bir akımın da öncüsü olacaktır.

Yukarıda sıralanan öngörülerin gerçekleşmesi için öncelikle bir farkındalık yaratılması, sonrasında ise kamu, sivil toplum ve hane halkı arasındaki iletişim ve etkileşimin etkin bir biçimde yönetilmesi gerekmektedir.

Bunu sağlayacak olan kurumun ise genelde Kastamonu Üniversitesi, özelde ise Turizm Fakóltesi olduğuna inanılmaktadır.

Kıymetli okurlar, Kırsal Turizm'in Kastamonu için öneminin özetlenmeye çalışıldığı bu makale umarım ses getirir ve farkındalık için ilk tohumları ekmiş olur.

İzleyen sayıda Kastamonu'nun Kırsal Turizm Potansiyeli'ni tanıtmayı amaçlıyoruz.

Bir sonraki sayıya dek esenlik dolu günler diliyor, yaklaşmakta olan Ramazan Bayramı'mızı içtenlikle kutluyoruz ■

► ŞEVKET ÖZSOY

ŞİİR

KASTAMONU

*Kastamonu derler bir güzel şehir
Buradan Mekke'ye yol var denilir
Asa Suyu, zemzem diye içilir
Evliyalar otağısın ey şehir...*

*Şeyh Şaban-ı Velî, erenler Pîr'i
Türkiye'min dört velîsinden biri
Ali'nin(ra) izinde, yolu Halvetî
Cin ve insanların kâmil mürşidi.*

*Kerametli Abdulfettah-ı Velî(ks)
Ceddi Geylanî'dir, nesebi Nebî(sav)
Tekkesi maristan, hem şifa evi
Öğretmiştir halka kendir ekmeyi.*

*Sakın unutmayın Abdal Hasan'ı
Herkesçe bilinir adı ve sanı
Kimi yanlış sanır Abdal adını
Aptal değil "Abdal", "has kul" manası.*

*Bu belde Türkler'e vatan olmuştur,
Müslümanlık hamuruyla yoğurulmuştur,
Şehitler, erenler mührü vurmuştur,
Nice velî gelip otağ kurmuştur.*

*Fetih'ten bu güne, sekiz yüz sene
Düşman giremedi bu vilayete,
Erenler, şehitler himmeti ile,
Duracak inşaallah ta kıyamete.*

*Benli Sultan, Ilgaz Dağının şanı,
Muhittin Ebú Şâme'dir adı,
Dağların başına kurmuş dergâhı,
Ziyaret edenler çoktur bu zâtı.*

*Taşköprülüzâde âlim âile
Dededen toruna âşıklar ilme
İstanbul'da tanıttı bir üniversite
Sen de tanı hemşerim, sahip çık değerine*

*Okuyup öğrenelim bu değerleri
D/Veli Eşref, Pır Seyin ve Kâmilleri
Kağnısında mermi Şerifeleri
Fatihler doğuran Halimeleri.*

*Yedi asır evvel İbn-i Bâtuta
Mağrip'li bir seyyah, geldi buraya
Misafir olmuştur Süleyman Şah'a
Övgüler yazmıştır Kastamonu'ya.*

*Derûnî söyledi nice halleri
Erenleri Pirleri ve Feyzîleri
Öğrensin unutmasın tüm sevenleri
Nurlar sırlar şehrinden su içenleri.*

MEMLEKETTEN
Rota 37
13 ARALIK
2008
KASTAMONU - İNEBOLU

**BU ALANA
REKLAM
VEREBİLİRSİNİZ**

0532 272 39 71

▼ **ERDAL ASLAN**
Araştırmacı - Yazar

TARİH

İSTANBUL'UN FETHİ
ve KASTAMONU

İSTANBUL'UN FETHİNDE KASTAMONU KİMLİĞİ

Fatih denilince akla gelen tek isim vardır: Sultan 2. Mehmet...

Türkiye'de bu böyledir... İslam coğrafyasında da... Ve Haçlı dünyasında da!

Hele ki Haçlı dünyası için Fatih ismi lügatten çıkarılması gereken isimlerin başında yer almaktadır dersem abartmış olmam sanırım!

Öyle ya, Sultan 2. Mehmet'in ölüm haberini alan Papa'nın tüm Hristiyan aleminde milli bayram ilan etmesi ve üç gün üç gece durmaksızın çanları çaldırması boşuna mıydı?

2. Mehmet'in FATİH olmasıydı sebebi...

Sahi?.. Fatih deyip duruyoruz da...

Fatih, kimin Fatihi idi?!

Bunu sanırım bilmesi gerekenlerden ziyade bilmemesi ayıplanmayacak olanlar biliyor, idrak ediyor ve ehemmiyetini kavırıyor!

Fatih, İki Cihan Serveri, Hz. Muhammed (S.A.V.) Efendimiz'in Fatih'i idi!

Çünkü Sevgili Peygamberimiz müjdelemişti onu asırlar öncesinden ve ismini de vermişti aslında: Konstantiniyyeyi FETH eden kumandan...

Fatih bütün bir Türk dünyasının, İslam dünyasının gururla adını yad ettiği büyük bir ecdadı...

Hani.... Teşbihte hata olmasın...

Fatih'i Fatih yapanlar güruhunda, İstanbul'un fethi için canla başla çalışan, kılıç sallayan, gecesini gündüzüne katan, can veren nam alan, gazi olan fethi gören nice ecdad da görmezden gelinemez.

Ki Peygamberimiz onlar için de “Onu FETH eden asker” dememiş midir?

O güruh içinde öyle birisi var ki, bizim için, Kastamonu evladı için bir başka mana ifade ediyor, etmeli!

Candaroğulları Beyliği'nin son hükümdarı Kemalettin İsmail Bey...

Bakmayın siz, birçok tarihi kaynakta Candaroğulları Beyliği'nin Kızıl Ahmed ile son bulduğunun yazılmasına... Bakmayın siz Candaroğulları'na bazı tarihçilerin en uzun süre hükümdarlık yapan İsfendiyar Bey'den ötürü İsfendiyaroğulları, son hükümdarı dedikleri Kızıl Ahmed'den dolayı da Kızıl Ahmedlüler demelerine... Candaroğulları Beyliğine mührünü vuran, Kastamonu ve civarını tarihinin en yüksek refah, ilim ve huzur devrine taşıyan İsmail Bey olmuştur.

O İsmail Bey ki, bir ilim aşığı, alim babasıdır... Ve hatta kendisi de bir alimdir! Fıkıh'tan bilmem kaç bablık (70 bab) ve altıyüz küsur sayfalık (648 sahife) bir eser ortaya koymuştur.

İstanbul'un fethinde deniz kuvvetlerinin külliyatlı kısmını Candaroğulları donanması oluşturduğu gibi, ormanının ağaçları, Küre Bakır madeninin bakır-

ları fethetme mührünü vuran önemli iki gelişmenin sahnesinde yer bulmuştur.

Ve fetihden bir gün önce Sultan Fatih'in Bizans İmparatoru'na gönderdiği elçi heyetinin başında da dayısı İsmail Bey vardır!

Dayı mı dedim?!

Evet... Candaroğulları Beyliğinin son hükümdarı Kemalettin İsmail Bey, Fatih Sultan Mehmet Han'ın öz be öz dayısıdır sevgili okurlar!

Fatih denilince akla gelen tek isim vardır: Sultan 2. Mehmet

Fatih'in Dayısı denilince akla gelecek olan tek ismi İsmail Bey yaptığımız gün, Kastamonu'nun tarihi ve kültürel tanıtımında zirve yaptığımız gibi; Bulgaristan'ın Filibe şehrinde medfun olan ecdadın kemiklerinin sızlamasını da bitirdiğimiz gün olacaktır.

Ve bir istirahat büyüklerimizden:

İsmail Bey'in naaşının (kemiklerinin) Kastamonu'ya getirilip yaptırmış olduğu türbeye konulacağı yönünde çalışmalar yapıldığına dair söylentiler var. Filibe bizim vatanımızdı, İsmail Bey de o vatanda memleketindeki gibi hizmet etmekten hiç geri durmadı. Ve vatan toprağında defnolundu. Emin olun, eğer Kastamonu'ya gömülmek isteseydi, getirilirdi o tarihlerde.

Bu insanların mezarları, bu insanların eserleri oralara vurduğumuz mühürdür, tapu senedidir! İsmail Bey, Bulgaristan'ın Filibe şehrinde yatmalıdır. Orada bulunmalı ki, Filibe'deki Türk – İslam imzası silinip gitmesin ■

► **DR. İRFAN MISIRLI**
Turizm Fakültesi Öğr. Üyesi

GASTRONOMİ

ILGAZ
KEBABI

TİRİT ve BANDUMA ŞAHANE İLE NEREYE KADAR?..

Kastamonu Yemekleri tam 812 çeşit.

Bunu kim demiş nasıl ulaşılmış bu rakama, hangi kaynakta yer alıyor diye düşünürken, Kastamonu Gazetesinden Sayın Murat Karasalihoğlu'nun 5 Ocak 2019 tarihli yazısı yetiştirdi.

Şöyle diyor Karasalihoğlu. "Bugün dilimize pelesenk olan ve gururla söylediğimiz "Kastamonu'nun 812 çeşit yemeği vardır" sözünün kökeni de Ahmet Gökoğlu'dur. Çünkü kendisi yine 1950'li yılların başında yaptığı bir çalışma ile derlemiştir. Bu 812 adet yemeğin içinde sadece Kastamonu'ya özgü kaç çeşit yemek vardır bu başka bir araştırma konusu.

Üniversitemizin de Doğa Temelli Turizm ve Ormancılık alanlarında

ihhtisas üniversitesi unvanını hak kazanması nedeniyle, önümüzdeki dönemde **Gastronomi Turizmi** konusunda da öne çıkacak Kastamonu.

Zaten **“Kastronomi”** mottosu kullanılarak ve yiyecek içecek turları başlatılmaya çalışılıyor. Turistik ürün olarak kolayca bulunabilecek yemekler arasında, **tirit, banduma, pastırmalı ve etli ekme**k bulunmakta, bunlar arasında da orijinal haline sadık kalınarak hazırlanan ve servis edilen lokanta sayısı da parmakla sayılabilecek kadar azdır.

Örneğin altı kül ile sıvanarak izole edilmiş bir sac üzerinde odun ateşiyle pişirilen etli ekmeğe rastlamadım. Çoğu tüp ile ısıtılan saclarda hazırlanıyor pratik olduğu için.

Kastamonu mutfağında inovasyon yapılabilir mi? Kızılcık çalısının mey-

velerinden toplayıp **“Kara çorbayı”** bir anlamda icat eden ve Kastamonu yöresel mutfağına katan Kastamonu kadını gibi, yöredeki eğsiz yemek malzemelerinden yeni yemekler pekl türetebilir.

Bununla ilgili olarak türetilebilecek yemeklerden biri de Ilgaz Dağı Kebabı olabilir.

ILGAZ DAĞI KEBABI

Malzemeler: (6 kişilik)

- 1 kg bütün dana bonfile
- 500 gr Siyez Buğdayı unundan yapılmış hamur
- 4 diş Taşköprü sarımsağı
- 250 gr mantar (istediğiniz tür mantar kullanabilirsiniz. Mevsiminde kanlıca mantarı olursa daha da iyi)
- 250 gram Kastamonu pastırması
- Hardal
- 3'er dal taze kekik ve biberiye
- 1 yumurta sarısı
- Zeytinyağı, Çankırı kaya tuzu, taze çekilmiş karabiber, kuru nane
- Bir miktar süzme yoğurt
(İsteğe bağlı, kar görüntüsü vermek için)

Hazırlanışı:

Not: Bu tarif denemiş olup fotoğrafları aşağıda sunulmaktadır.

Bonfile tüm olarak kızgın bir tavada mühürlenir.

Mühürlenmiş bonfile 10 dakika dinlenmeye bırakılır. Bu arada merdane yardımıyla açılan hamur üzerine Kastamonu pastırması döşenir.

Bu arada kıyılmış soğan mantar ve sarımsaklar suyunu çekip macun kıvamını alana kadar kavrulur.

Macun kıvamı almış mantar karışımı soğuduktan sonra aynı şekilde pastırmanın üzerine yayılır.

Ardından dinlenmiş bonfile pastırma ve mantar sosu ile döşenmiş hamura hiç boşluk kalmayacak şekilde sarılır.

Üzerine çırpılmış yumurta sarısı sürülür. 200 derece ısıtılmış fırında 40 dakika pişirilir.

Daha sonra 2 cm kalınlığında iki dilim kesilerek Büyük ve Küçük Hacet tepelerini temsilen tabağa yan yana koyulur.

Etin yanına, süzme yoğurtla hazırlanmış naneli sos ile servis edilir ■

K E Ő İ F . . .

BİR KÖŞEDE SAKLI KALMIŐ

BİR TARİH

GÜLLÜCE
BEZİRHANESİ

GELECEK SAYIDA...

► **ÖZGÜR HÜSEYİNBAŞ**
Öğretmen - Fotoğraf Sanatçısı

UNUTULMAYA YÜZ TUTAN
MESLEKLER

ŞİMŞİR KAŞIK
YAPIMI

Meslekler bir toplumun kültürünü, geleneklerini ve göreneklerini nesilden nesile aktaran geçmişten günümüze en önemli araçlar olmuşlardır.

Meslek gruplarının ortaya koyduğu ürünler kültürel olarak toplumların birbiriyle etkileşim kurmasının yolunu da açmıştır.

Her bir meslek kendi içinde birçok bilgiyi ve beceriyi barındırmaktadır. Bu bilgi ve becerinin nesiller boyu devamını sağlayan en önemli unsur ustalardır.

Ustalar, maharetlerini ve bilgilerini çıraklarına aktararak geleneği devam ettiren kişilerdir.

Son yüzyıla kadar, mesleklerin birçoğu usta-çırak ilişkisi ile başarılı bir şekilde günümüze kadar aktarılmıştır.

Son yüzyılda ise sanayi devrimi ile beraber birçok meslek tamamen yok olurken birçoğu da birkaç ustanın elinde yaşamaya çalışmaktadır. Bu ustaların birçoğu UNESCO tarafından yaşayan insan hazineleri olarak kabul edilmiştir.

Bu yazı dizisinde biz de Kastamonu'da unutulmaya yüz tutan meslekleri ele alarak bir nebze de olsa bu mesleklerle dikkat çekmeyi ve geleceğe bir not düşmeyi amaçlamaktayız.

Bu ay sizlere bir zamanların en büyük ihtiyaç duyulan ürünü ve mesleği olan Şimşir kaşık ve Şimşir Kaşık Ustalığını tanıtmaya çalışacağız...

Şimşir Kaşık Yapımı

Bir zamanlar her evin sofrasını süsleyen tahta kaşıklar, gelişen teknoloji ile yerlerini metal kaşıklara bırakmış durumda.

Gelişen teknolojiye yenik düşen kaşıkçılık sanatı, günümüzde Kastamonu'da bir elin parmaklarını geçmeyen sayıdaki usta tarafından tüm imkânsızlıklara rağmen büyük bir özveri ile devam ettirilmeye çalışılıyor.

Cide, Pınarbaşı ilçelerinde ve köylerinde de yapılan şimşir kaşığının en çok yapıldığı yer hala Şenpazar'dır.

Şimşir kaşık yapımı ile ilgili birinci ağızdan bilgi edinmek için rotamızı, daha önceden bir fuarda tanışma imkanı bulduğumuz Şenpazar Aşıklı köyü, Orta Mahallesi'nden, Yüksel Erdoğan Usta'mın atölyesine çeviriyoruz.

Şenpazar'ı yaklaşık 5 km geçince sağa bir yol ayrılıyor ve yemyeşil ormanların içinden geçerek ulaşıyoruz köye.

Köyde eski ve yeni evler yan yana dizilmiş. Biraz ilerleyince Yüksel abinin evine ulaşıyoruz.

Bizi kapıda karşılıyor babası ile beraber. Biraz muhabbetten sonra Şimdi oturdukları betonarme evin yanında ata yadigârı ahşap eve davet ediyor bizi.

Ev iki katlı, dışarıdan bakıldığında zamanın yıpranmışlığını hissedebiliyorsunuz. Ama içine girince gerçekten atalar yaşamayı biliyormuş, diyor insan, ahşabın o eşsiz kokusunu hissedince.

İkinci kata çıkıyoruz. Tahta merdivenlerden geniş bir hol karşılıyor bizi, kullanılmasa da yine de bakımlı eski sedir duruyor bir köşede. Burayı sadece ahşap işleri için kullanıyoruz, diyor ev sahibi.

Evin misafir odasına giriyoruz ve bir ocak var hemen kapının yanında. Karşısında eski sedirler var, odanın ortasında da eski bir soba.

Ocağın önünde yarım kalan kaşıklar ve ustanın çeşit çeşit aleti yan yana duruyor.

Sedire oturup camdan dışarı doğru bakıyorum, ortamın havasından mıdır bilinmez bir huzur doluyor içime. Yüksel Usta ocağın önündeki tezgâhının önüne oturuyor, babası da sedirin köşesine.

Aletlerini eline alıyorlar, bir taraftan muhabbet bir taraftan iş başlıyor.

- Ustam bu işi ne zamandır yapıyorsunuz?

- Bu meslek yaklaşık 600-700 yıllık bir meslek. Atalar yüzyıllar boyunca geliştirerek günümüze kadar ulaştırmışlar. Biz de bu sanatı babamızdan, dedemizden aldık.

On bir yaşından beri yapmaya devam ediyoruz.

Ama tabii ki yeni kuşaklara aktarma konusunda endişe taşımaktayız. Malesef gençlerimizde bu mesleğe yönelik çok merak yok.

- Peki, kaşığın soframıza gelinceye kadar geçen sürecini kısaca anlatır mısınız?

- Öncelikle bu kaşığın ham maddesi şimşir ağacıdır. Bu ağaç uzun yıllar içinde dağların yüksek kesimlerinde yetişiyor. Atalarımız eskiden kendileri kesip getirirlermiş dağlardan, şimdilerde kesim yapmak yasak olduğu için biz hazır olarak satın alıyoruz. Şimşiri aldıktan sonra öncelikle yapacağımız kaşığın boyuna göre keserek kaba yontma işlemini yaparız. Daha sonra el aletleri ile yavaş yavaş kaşığı şekillendirerek işlemi tamamlarız.

- Neden şimşir ağacı, bu ağacın özelliği nedir?

-Şimşir ağacının işlenmesi kolaydır. İşlendikten sonra sıcak suya ve makinede yıkamaya dayanıklıdır.

En önemli özelliği de sağlık şartlarına da uygundur. Ahşap en yakın dostumuzdur. Şimşir ağacı bakteri üretmeme özelliğine sahiptir. Plastik, metal ve diğer ürünler sağlık dengesinin bozulmasında bence önemli rol oynamaktadır.

-Bir günde ne kadar kaşık yapabiliyorsunuz?

-Bu kaşığın büyüklüğüne göre değişir ama normal bir kaşıktan 10-15 tane yapılır. Birbirine bağlı çatal-kaşık takımından günde 2 tane ancak yapılır çünkü çok işçilik gerektiriyor.

-Şimşirden, başka hangi ürünleri yapabiliyorsunuz?

-Kaşıktan başka yaklaşık 20 çeşit ürün yapabiliyoruz. Örneğin çatal,

bitişik çatal-kaşık takımı, ıspatula, tatarak ve bardak belli başlı şimşir ürünleridir.

- Bu meslek geçiminizi sağlamak için yeterli oluyor mu?

- Çok şükür. Geçimimizi sağlıyoruz ama mesleğin devamı ve gençlerin de bu işe sahip çıkması için özel desteklerin olması gerekiyor. Aksi takdirde yakın gelecekte meslek bizimle beraber yok olup gider...

Muhabbet devam ederken evin hanımı elinde bir tepsi getiriyor, masanın üzerine bırakıyor.

- Hoş geldiniz evlat. Acıkmışsınızdır. Bizim buralara özgü mantarlarla yaptığımız bandumanın tadına bir bakın, bakalım beğenecek misiniz?

- Teyze neden zahmet ettin? Beğenmemek ne mümkün; dumanı üzerinde, kokusu insanı alıp götürüyor. Elinize, emeğinize sağlık.

Anadolu insanı gelenek ve göreneklerine tüm olumsuzluklara rağmen sahip çıkmaya devam ediyor. Eve gelen misafir aç gönderilmez. Hiç tanımadığınız insanlara kapınızı açın, ikramda bulunun, öyle gönderin.

Şehirde yaşayan bizleri düşününce utandım kendimden, kapı komşumuzla bile yeri geliyor yıllarca tanışmadan yaşıyoruz.

Tabi ortam fotoğraf çekmeye uygun, bandumanın etrafını şimşir kaşık ve çatallar alıyor. Kompozisyon hazır, fotoğraflamamak olmaz. Güzel kareler çektikten sonra yemeğimizi yiyip çayımızı içiyor ve yavaş yavaş müsaade istiyoruz ev sahiplerinden.

Bizim için gerçekten mükemmel ve dolu dolu bir gün oluyor. Bir mesleği daha birinci ağızdan dinlemenin ve bunları geleceğe aktarmanın mutluluğunu yaşıyoruz.

Bir başka meslek ile buluşmak dileğiyle ■

1. SAYIMIZI OKUDUNUZ MU? DİLERSENİZ BURADAN ULAŞABİLİRSİNİZ...

ROTA37 *taşı toprağı tarih, kültür, doğa...*

KASTAMONU

CEP DERGİ - NİSAN 2021 SAYI - 1

DOĞA - TARİH - KÜLTÜR - GEZİ - EKONOMİ

FOTO MEHMET SENOL - ABANA EZINE

**DERGİMİZ ÜCRETSİZDİR...
ANCAK ÇALIŞMALARIMIZA
DESTEK VERMEYİ DİLERSENİZ,
GÖNÜLLÜ ABONEMİZ
OLABİLİRSİNİZ...**

**GÖNÜLLÜ ABONELERİMİZE ÖZEL
SÜRPRİZLERİMİZ OLACAK...**

GÖNÜLLÜ ABONE OL Butonuna basarak
PAYTR güvenli ödeme alt yapısı ile
100 TL ve + katları şeklinde dilediğiniz
miktar da destekde bulunabilirsiniz...

GÖNÜLLÜ ABONE OL

kastamonu®
tanıtım ajansı

REKLAM | TABELA | MATBAA | PROMOSYON

Binlerce Model

**Promosyon
Ürünleri**

Kişiyeye Özel

**Hediyelik
Ürünler**

**Fotoğraf
Ürünleri**

Yaratıcı

**Reklam
Ürünleri**

**KURUMSAL
KİMLİK**

**DİJİTAL
BASKI**

Burada Herşey Var!

www.fotomat.com.tr

ANDROID APP ON

Google play Fotomat Store

Merkez: İsmailbey Mh. Kanarya Sk. İşeri Apt. 14/A Merkez, KASTAMONU
(Turan Topçuoğlu Şehir Parkı Otopark Karşısı) **Tel:** 0366 212 22 32

**BU ALANA
REKLAM
VEREBİLİRSİNİZ**

0532 272 39 71